

JAARVERSLAG 2011

DEEL 1

JUNI 2012

INSTITUUT VOOR ONTWIKKELINGS-
BELEID EN -BEHEER

Universiteit
Antwerpen

**Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en beheer
Universiteit Antwerpen**

Postadres:	Bezoekadres:
Prinsstraat 13	Lange Sint Annastraat 7
B-2000 Antwerpen	B-2000 Antwerpen
Belgium	Belgium

tel: (+32)-(0)3-265.57.70

fax (+32)-(0)3-265.57.71

e-mail: iob@ua.ac.be

www.ua.ac.be/iob

Uitgever: Robrecht Renard

Layout: Ward De Pelseneer

ward@visual-design.be

*Foto omslag: Bezoek IOB staf aan het MAS, Antwerpen,
26 augustus 2011 (vlnr. R. Renard, D. Kohlhagen, G. Calfat)*

JAARVERSLAG 2011

DEEL 1

JUNI 2012

O*platform Aid
Effectiveness seminarie
"the aid architecture
beyond Busan"
(Egmontpaleis 30 maart
2011)

Proclamatie academie-
jaar 2010-2011 en
opening academiejaar
2011-2012. Van links naar
rechts: Robrecht Renard,
Voorzitter IOB, professor
Wil Hout, Erasmus
Universiteit Rotterdam
(ISS) en gastspreker,
Inga Verhaert, Bestendig
Gedeputeerde Provincie
Antwerpen en Alain
Verschoren, Rector UA,
(23 september 2011).

INHOUD

1.	INLEIDING	6
2.	ONDERWIJS IOB	9
2.1.	Master-opleidingen (academiejaar 2010-2011)	9
2.2.	IOB Doctoraat in Ontwikkelingsstudies	17
2.3.	Onderwijs aan de Universiteit Antwerpen	21
2.4.	Onderwijs extern aan het IOB	25
3.	ONDERZOEK EN BELEIDSONDERSTEUNING IOB	26
3.1.	Inleiding	26
3.2.	De Themagroepen	29
3.2.1.	TG “Aid Policy” (TG AP)	29
3.2.2.	TG “Impact of Globalisation” (TG IG)	34
3.2.3.	TG “Political Economy of the Great Lakes Region” (TG PEGL)	37
3.2.4.	TG “Poverty & Well-Being as a (local) Institutional Process” (TG PIP)	45
4.	IOB ORGANISATIE EN BESTUUR	51
4.1.	Uitvoering van het Beleidsplan 2007-2011	51
4.1.1.	Onderwijs	51
4.1.2.	Onderzoek	54
4.1.3.	Dienstverlening en Consultancy	57
4.1.4.	Internationalisering en Internationale Samenwerking	58
4.1.5.	Personeelsbeleid	59
4.1.6.	Budgettair Beleid	60
4.1.7.	Management en Kwaliteitszorg	61
4.2.	Financiën	63
5.	IOB OPDRACHTVERKLARING	67

1. INLEIDING

Er waren in het voorbije jaar meer kandidaten dan ooit tevoren voor de drie internationale Masterprogramma's (MA-programma's) die het IOB aanbiedt. Voor het academiejaar 2011-2012 kwamen er bijna tweeduizend schriftelijke aanmeldingen, een absoluut record, en eigenlijk van het goede teveel. Uiteindelijk werd na selectie slechts een fractie van de kandidaten weerhouden. Van de weerhouden kandidaten viel nog een groot deel af om financiële redenen, waardoor uiteindelijk het aantal ingeschreven studenten amper steeg. Die grote uitval is enerzijds te verklaren doordat vele dossiers onvoldoende overtuigend zijn, wellicht omdat kandidaat studenten onvoldoende beseffen wat de vereisten zijn, en omdat sommigen onder hen ondanks alles hun kans willen wagen. Het IOB is, zoals andere Europese instituten die gelijkaardige programma's aanbieden, erg selectief op het gebied van de academische achtergrond van de kandidaten, maar ook, en dat is wel typisch voor het IOB, op het gebied van de relevante beroepservaring waarover kandidaten beschikken. Zoals vorige jaren zijn bij de selectie zowel ZAP als AAP leden betrokken, naast het ATP dat de handen vol heeft met het samenstellen van de dossiers en met het uitvoeren van een eerste administratieve selectie. Het is een arbeidsintensief proces, maar het is belangrijk om grote zorg te besteden aan de instroom van studenten. Van de goede kandidaten die op die wijze worden weerhouden, komt omwille van financiële redenen slechts een minderheid uiteindelijk naar Antwerpen. De schaarste aan studiebeurzen beperkt in belangrijke mate de kansen om te studeren in het buitenland. Het IOB wil overigens de groep van studenten uit ontwikkelingslanden uitbreiden met meer studenten uit België en andere ontwikkelde landen, maar daar zijn het gebrek aan terreinervaring en de ietwat hogere inschrijvingskost, in vergelijking met andere MA-programma's in Vlaanderen, dan weer een rem. Op termijn hoopt het IOB het aantal MA-studenten nog lichtjes te verhogen, zodat elke Master ongeveer 25 studenten telt. Dat laat toe om de intensieve begeleiding te blijven verstrekken die nodig is om dit soort van internationale opleidingen in goede banen te leiden.

Het aantal doctoraatsstudenten nam verder toe in 2011, en de doorstroom begint ook vruchten af te werpen. Vier doctoraten werden verdedigd, waaronder ook het eerste eigen IOB doctoraat. Alhoewel ook het aantal wetenschappelijke publicaties in 2011 verder is toegenomen, had de externe audit commissie, die door de UA Onderzoeksraad werd aangesteld, een aantal belangrijke suggesties voor verbetering die ondertussen door het IOB en de UA zijn aanvaard. Als gevolg daarvan werden aanpassingen in het onderzoeksbeleid afgesproken die vanaf 2012 zullen worden geïmplementeerd. Er werd ook gewerkt aan de voorbereiding van een nieuw beleidsplan 2012-2016 dat ondertussen door de Vlaamse overheid werd aanvaard, en dat het beleid voor de volgende jaren vorm zal geven. Het IOB zal de afgesproken accenten in de nieuwe vijfjaarlijkse beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid nauwgezet realiseren. Alhoewel de audits door de Vlaamse overheid, in het kader van de vijfjaarlijkse beleidsovereenkomsten, en de kwaliteitsbewaking door de UA, onder meer door externe audits, los van elkaar verlopen en nogal eens andere accenten leggen, willen wij in het IOB de aanbevelingen die uit al deze processen voortkomen, ernstig nemen en ze aangrijpen om de academische kwaliteit van het IOB te verbeteren, zonder evenwel af te wijken van de unieke rol die het IOB in Vlaanderen vervult als autonoom gefinancierd instituut.

2011 was ook belangrijk omwille van de effectieve start van twee nieuwe programma's van institutionele samenwerking met universiteiten in het gebied van de Grote Meren in Centraal Afrika. Deze door de VLIR gesponsorde IUS programma's met de Université du Burundi en de Université Catholique du Congo hebben een looptijd van 10 jaar, en voorzien een financiële ondersteu-

ning à rato van 360.000 en 310.000 euro per jaar elk. Verschillende Vlaamse universiteiten zijn daarbij betrokken, maar voor beide levert het IOB de promotoren, met name de professoren Filip Reyntjens (Burundi) en Tom De Herdt (DR Congo). Naast deze twee nieuwe initiatieven onderhield het IOB in 2011 zijn nauwe banden met andere universiteiten in de regio van de Grote Meren, en ook in Nicaragua en Ecuador.

Eén van de manieren waarop het IOB zich profileert is door de grote nadruk op beleidsgericht academisch werk. Ook in 2011 werden een hele resem van dergelijke activiteiten door de verschillende themagroepen uitgevoerd voor gouvernementele en niet-gouvernementele actoren in noord en zuid. Ze worden verder in dit verslag opgesomd. Door hun grote betrokkenheid bij en kennis van het werkveld zijn IOB docenten en onderzoekers in staat om niet alleen gedegen academische inzichten aan te bieden in hun onderwijs en onderzoek maar deze ook te toetsen aan het concrete beleid in de betrokken landen.

De wereld evolueert en zo ook de didactische technieken die in het onderwijs worden aangevend. De idee leeft al lang dat naast het doceren in de fysische omgeving van het IOB ook afstandsonderwijs via internet een belangrijke piste is die verder moet worden uitgebouwd. Het is niet de bedoeling om afstandsonderwijs via het internet als een losstaand onderdeel aan te bieden. In dat domein is er een groeiend aanbod van uitstekende producten elders in Europa en daarbuiten. De bedoeling is wel om de studenten die naar Antwerpen komen voor een periode van intens onderwijscontact met stafleden van het IOB na hun studie via het internet te blijven coachen. Om dit uit te werken werden in 2011 de alumni bevraagd over de wenselijkheid en de modaliteiten van zo'n aanbod, en in functie van de resultaten werd beslist om de alumni-werking te herdenken. Eén van de nieuwe producten die we willen aanbieden is "refresher courses/seminars". Hiermee werd in 2011 gestart. Een ander initiatief bestond erin om een wedstrijd te organiseren onder onze alumni voor de beste onderzoekspaper, en om de betrokkene naar Antwerpen te laten komen om die paper voor te stellen op een druk bijgevoerd livestream seminarie.

Tot slot bevat dit jaarverslag zoals altijd een uitgebreide en geruststellende analyse van de financiële situatie van het IOB, die gezond blijft.

Robrecht Renard

voorzitter IOB

Uitreiking eredoctoraat
 Universiteit Antwerpen
 aan Bina Agarwal (Indië)
 op 7 april 2011.
 A. Verschoren, Rector UA,
 R. Renard, voorzitter IOB,
 N. Holvoet, IOB,
 B. Agarwal.

2. ONDERWIJS IOB

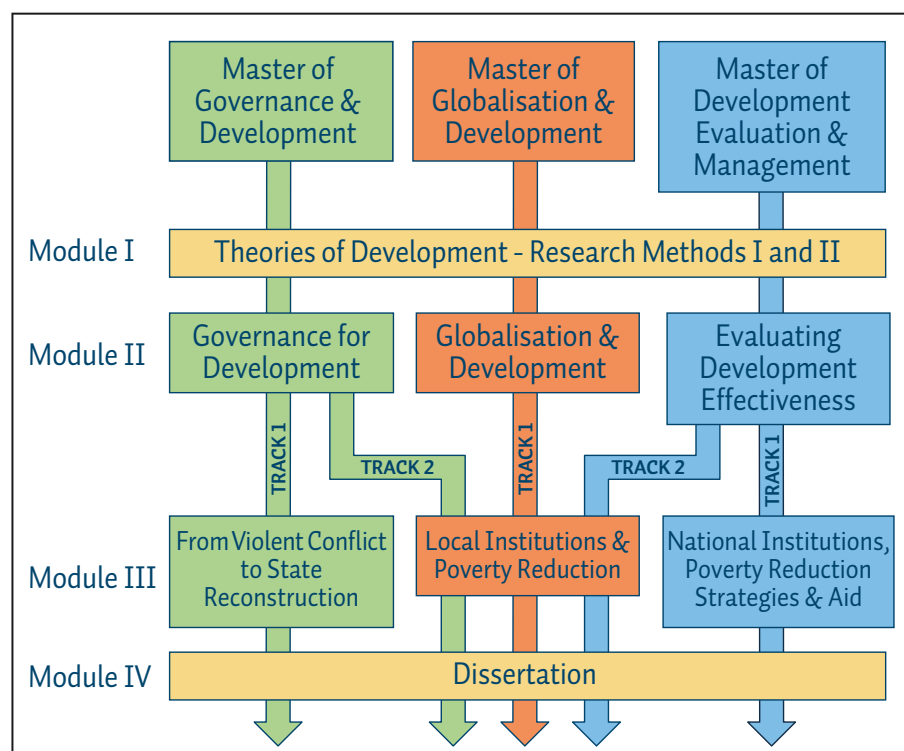
2.1. MASTEROPLEIDINGEN (ACADEMIEJAAR 2010-2011)

Het IOB richt drie Engelstalige masterprogramma's van 12 maanden in:

- Development Evaluation and Management
- Globalisation and Development
- Governance and Development

Sinds het academiejaar 2007-2008 worden de drie masterprogramma's in de huidige versie aangeboden. Dit is het eindresultaat van een lange hervormingsfase in antwoord op het rapport van een evaluatiecommissie die in 2004 in opdracht van het Vlaamse Ministerie van Onderwijs het IOB heeft bezocht. Deze commissie suggereerde onder meer om enerzijds de onderzoeksactiviteiten beter te structureren en om anderzijds onderzoek en onderwijs beter op elkaar te laten aansluiten.

In de huidige masteropleiding wordt deze aansluiting gerealiseerd in het tweede semester dat opgedeeld wordt in een aantal modules van telkens negen weken die aangeboden worden door de verschillende themagroepen van het IOB. Deze modules worden vervolgens ingepast in de IOB-masterprogramma's in functie van een zestal logische "tracks" of "leerlijnen" voor studentgericht onderwijs. De geleiding van de masterprogramma's ziet eruit als volgt:

Elk van deze "leerlijnen" heeft als algemeen doel "better professionals" op te leiden. De masterprogramma's brengen mensen bij elkaar uit overheidsinstellingen, niet-gouvernementele organisaties en universiteiten die actief zijn of aantoonbare interesse hebben in ontwikkelingswerk en die zich gedurende een jaar academisch willen bijscholen. De bedoeling is niet zozeer hen om te scholen tot zelfstandige onderzoekers maar eerder om hen het instrumentarium aan te rei-

ken om actuele wetenschappelijke bevindingen te bestuderen, te interpreteren en toe te passen op een concrete ontwikkelingscontext. Een en ander wordt geoperationaliseerd in termen van drie competenties, geïnspireerd door een analyse van Michael Woolcock die verbonden is aan de Wereldbank en de Universiteit van Manchester in het Verenigd Koninkrijk. Goede ontwikkelingsdeskundigen zijn goede detectives die hun analyses baseren op uiteenlopende vormen van informatie en actuele wetenschappelijke theorieën en analyses. Het zijn goede vertalers van wetenschappelijke en andere inzichten voor verschillende doelgroepen. Bovendien zijn het ook goede diplomaten die de verschillen in en de spanningen tussen de visies en standpunten van allerlei betrokken partijen verstaan en die erin slagen allianties te smeden voor verandering. Deze competenties vormen een rode draad doorheen de opleiding. Ze zijn ook een aandachtspunt om de inhoud en de logica van de masterprogramma's te toetsen en zo nodig bij te sturen.

Een programmadirecteur is verantwoordelijk voor het beheer van de drie onderwijsprogramma's en wordt per module bijgestaan door een coördinator die lid is van het Zelfstandig Academisch Personeel (ZAP), en een tutor die lid is van het Assisterend Academisch Personeel (AAP). De programmadirecteur wordt aangeduid voor een periode van twee jaar en neemt het hele traject, vanaf de selectie van de studenten tot en met de deliberatie en de proclamatie, voor haar of zijn rekening. Voor het academiejaar 2010-2011 was Nathalie Holvoet programmadirecteur; voor de academiejaren 2011-2012 en 2012-2013 Germán Calfat.

Daarnaast is er de onderwijscommissie (OWC) waarin docenten en ook afgevaardigden van het AAP en de studenten vertegenwoordigd zijn. De OWC houdt zich bezig met het beleid van de masterprogramma's en de andere opleidingen die het IOB aanbiedt, vooral de kortlopende opleidingsprogramma's, de debattencyclus, het onderwijs aangeboden door IOB-stafleden in de faculteiten van de Universiteit Antwerpen en de IOB-partnerinstellingen in Noord en Zuid. De OWC stimuleert de coördinatie tussen de verschillende themagroepen (TG), die verschillende delen van het onderwijsaanbod aanbieden en behandelt ook moduleoverstijgende aangelegenheden zoals kwaliteitsbewaking, werklust voor de studenten en docenten, selectie van studenten, promotie van de onderwijsprogramma's en alumniwerking. Terwijl de programmadirecteur verantwoordelijk is voor de implementatie van bestaande programma's, is de voorzitter van de onderwijscommissie verantwoordelijk voor beleidsaspecten zoals het verbeteren van de verschillende procedures voor kwaliteitsmanagement en de voorbereiding van curriculumaanpassingen. Danny Cassimon is voorzitter van de OWC tijdens de academiejaren 2010-2011 en 2011-2012.

Het intern kwaliteitsmanagement wordt ondersteund door Marleen Baetens, medewerker innovatie en kwaliteitszorg van het onderwijs (CIKO). Elk opleidingsonderdeel wordt minstens driejaarlijks schriftelijk geëvalueerd door de studenten. Daarnaast wordt elke module besproken in een focusgroep. Tot slot registreren enkele studenten hun studietijd om zicht te krijgen op de werklust. Naast het evaluatiewerk ondersteunt de CIKO ook de aanpassingen van het cursusmateriaal, de uitwerking van het masterproefproject en de verbetering van feedbackprocessen. Zo zorgt de CIKO ervoor, samen met de programmadirecteur, dat resultaten uit vorige evaluatierondes en focusgroepgesprekken ingepluigd worden in de masterprogramma's van het daaropvolgende academiejaar. Belangrijke thema's waren de werklust van de studenten het masterproeftraject en feedbackprocessen.

De doelgroep van de masteropleidingen zijn ontwikkelingsprofessionals met een vooropleiding in de sociale, politieke en economische wetenschappen. De volgende tabel geeft een overzicht van de basisdiploma's van de nieuwe studenten tijdens het academiejaar 2010-2011.

Basisdiploma inkomende studenten - Academiejaar 2010-2011

Master	Economie en Management	Politieke en Sociale Wetenschappen en Administratie	Ontwikkeling en landbouw	Andere basisdiploma's
Development Evaluation and Management	5	6	6	5
Governance and Development	4	8	5	4
Globalisation and Economic Development	6	5	1	4

De modulaire structuur houdt in dat de staf van één of meerdere TG samen verantwoordelijk is voor het aanbod van een module. Dit heeft geleid tot veel meer coherentie en samenwerking. Het onderbrengen van de dagelijkse beheersstructuur bij één programmadirecteur heeft de coherentie tussen modules en de gelijkschakeling van onder meer procedures, werklust en evaluatie tussen de drie masterprogramma's sterk verbeterd. Daarnaast biedt deze modulaire structuur ook de mogelijkheid om buitenlandse gastdocenten aan te trekken. Deze kunnen op korte tijd een bijdrage leveren op het vlak van onderwijs terwijl ze tegelijkertijd ingebed zijn in een module die hoofdzakelijk wordt gedragen door "eigen" expertise. Het op themata gebaseerde en het ontwikkelingstoegepaste karakter van het onderzoek heeft verder geholpen om het multidisciplinaire karakter van de TG ook systematisch te vertalen naar het onderwijsaanbod. Eén van de grote voordelen van de modulaire opbouw van de masterprogramma's is zeker ook de grotere focus dan voorheen op het schrijven en presenteren van de dissertatie. Hiermee wordt feitelijk al een aanvang gemaakt via de introductie van TG-specifieke cursusmodules in het tweede semester en het schrijven van papers aan het eind van deze modules. Tijdens het academiejaar 2010-2011 werden net zoals tijdens de vorige academiejaren dissertaties geselecteerd om hetzij als IOB "Discussion Paper" hetzij als bijdrage in een wetenschappelijk tijdschrift gevaloriseerd te worden. In totaal werden 18 eindwerken betoelaagd: 5 in 2008, 2009 en 2010, 2 in 2011. Per 31 december 2011 werden 3 eindwerken gepubliceerd als discussion paper en 2 als working paper.

Het IOB wil zijn positie op het kruispunt van de Angelsaksische en de francofone academische en onderwijstradities blijven valoriseren. Terwijl in het verleden de masterprogramma's alternerend georganiseerd werden in het Frans en het Engels, wordt sinds het academiejaar 2007-2008 uitsluitend Engels als voertaal gehanteerd. Er worden echter ook extra inspanningen geleverd om niet-Engelstalige studenten aan te trekken. Zo wordt onder meer de brochure ook in het Frans verspreid; voor Franstalige en andere niet-Engelstalige studenten wordt bij de aanvang van het academiejaar een intensieve taal cursus georganiseerd en Franstalige studenten kunnen bovendien beroep doen op extra taalfaciliteiten. Zo kunnen onder meer de dissertaties of artikels in het Frans geschreven worden. In totaal volgden 10 studenten een intensieve taal cursus die door Linguapolis, het Instituut voor Taal en Communicatie van de Universiteit Antwerpen, werd georganiseerd in de maand augustus voor het begin van het academiejaar 2011-2012.

De overschakeling naar het modulaire systeem heeft uiteraard ook een aantal nieuwe knelpunten gecreëerd waaronder een gebrek aan flexibiliteit in de planning. De modules moeten immers op een termijn van ongeveer negen weken afgewerkt worden, hetgeen van alle betrokken docenten en studenten grote discipline vraagt. Discipline en zin voor aanpassing zijn ook vereist bij het stroomlijnen van de verschillende masterprogramma's. Dat heeft de transactiekosten van overleg en coördinatie aanzienlijk verhoogd. 2011-2012 is het vijfde academiejaar van het

hervormde curriculum. De situatie was merkkelijk verbeterd in 2011, al ziet het er niet naar uit dat de programmahervorming op termijn tot lagere transactiekosten zal leiden dan het oude curriculum.

Uit de studentenevaluaties die in de loop van 2011 werden gehouden, blijkt dat de studenten het curriculum waarderen. Ze vinden het positief dat de modules gaandeweg verder specialiseren en dat ze de kans krijgen om via opdrachten en de dissertatie hun eigen onderzoeksinteresse en –project uit te werken. De zes leerlijnen (tracks) en de keuze-units spelen hierin een belangrijke rol. Hoewel de diversiteit van de studentengroep het onderwijs niet vergemakkelijkt, zien de studenten dit toch vooral als een meerwaarde. Via studentgericht onderwijs kan deze meerwaarde ten volle gerealiseerd worden. Essentieel hierbij is wel dat de studenten feedback krijgen op hun eigen bijdragen en opdrachten. Dit is niet altijd eenvoudig, gezien de concentratie van de modules in de tijd. Ook de werklast van de studenten blijft een belangrijk aandachtspunt.

Alumni-werking 2011

In 2010 organiseerde het IOB een survey waarbij de IOB-alumni werden bevraagd naar ondermeer hun verlangens inzake toekomstige alumniwerking (rapport beschikbaar in e-formaat via IOB website). Op basis hiervan werden een aantal actiepunten gedefiniëerd die in een drie maanden durend piloot project zouden getest worden (IOB Raad, 11 februari 2011). Op basis van deze experimentele fase zouden dan verdere aanbevelingen naar de toekomst geformuleerd kunnen worden.

Het Pilootproject

Op basis van de resultaten van het survey werden vier actiepunten geselecteerd, met name: opstarten van alumni databank, website, sociale netwerken, activiteiten.

Gegeven de beperkte middelen en vooral de beschikbare tijd voor deze pilootfase moeten de resultaten ook uiteraard in het licht daarvan bekeken worden. In drie maand tijd was het mogelijk om een aantal experimenten op te zetten en de eerste resultaten hiervan lijken zeer positief.

Vooreerst werd geïnvesteerd in het aanmaken van een databank met de gegevens van de IOB-alumni (op basis van de gegevens van het studentensecretariaat en de survey). Het was echter ook belangrijk om een instrument te vinden waarbij de contactgegevens door de alumni zelf ge-update kunnen worden. Bovendien toonden de resultaten van het survey ook aan dat er grote vraag was naar uitwisselen van contactgegevens tussen alumni onderling. Daarom werd ook voor een online beveiligde alumni community gekozen waarbij alumni kunnen inloggen en de contactgegevens van mede-alumni kunnen opzoeken alsook hun eigen gegevens updaten. De online community kan ook gebruikt worden om toegang te geven tot specifieke e-learning faciliteiten waartoe alleen ingelogde alumni toegang krijgen (<http://alumniioab.ua.ac.be>).

De IOB website is een belangrijk informatiekanaal voor IOB-alumni en werd grondig aangepast. In 2011 werd een specifiek gedeelte voor alumni aangemaakt. Op deze alumni website (<http://www.ua.ac.be/iob/alumni>) vindt men informatie over het profiel van de IOB-alumnus/a, aanbod van face to face en virtuele netwerken voor IOB-alumni, upcoming and previous meet and greet sessions (M&GS), publicaties voor en van alumni, e-vents, de fotogalerij en een kalender. Kijkend naar de gebruiksstatistieken kunnen we besluiten dat de website veelvuldig gebruikt werd door de alumni (427 unieke bezoekers).

Met betrekking tot de netwerken tussen alumni onderling en met IOB-personeel zijn ook een aantal initiatieven op touw gezet. Met betrekking tot de sociale netwerk sites had het IOB-

survey aangegeven dat Facebook een veelgebruikte netwerksite was onder de IOB-alumni en daarom werd dan ook geopteerd voor Facebook als voornaamste sociale netwerk site voor de alumni-werking. Er werd actief gepoogd de IOB-alumni als 'vrienden' toe te voegen aan de IOB-community, hetgeen ook lukte (van 70 friends naar 340 friends eind 2011, bijna uitsluitend IOB-alumni of -personeel). Daarnaast werd ook een LinkedIn groep (163 connections IOB-alumni en -personeel) gecreëerd zodat ook alumni die niet op Facebook (willen) aanwezig zijn een netwerksite met een meer professioneel profiel zouden kunnen gebruiken. Daarnaast werd op een aantal andere belangrijke sociale netwerk sites een link gelegd naar de IOB-Facebook pagina (Hi5, My Space, Orkut, Hyves and Netlog). Naast de virtuele netwerken, wordt ook gefocust op face to face netwerken tussen alumni onderling en IOB-personeel. Eerst en vooral werd in kaart gebracht welke netwerken er al bestaan. Zo zijn er in Ethiopië en Vietnam al (IOB-) alumni verenigingen werkzaam. Beiden zijn erg geïnteresseerd in verdere samenwerking met het IOB. Daarnaast werd ook gewerkt aan het tot stand brengen van face to face samenkomsten door het organiseren van M&GS in de landen van herkomst van de alumni zelf. Bij een M&GS wordt een samenkomst georganiseerd wanneer een IOB-professor/postdoc medewerker op missie gaat in een land waar een redelijk aantal IOB-alumni wonen. Alle IOB-alumni woonachtig in het land worden uitgenodigd zodat alumni elkaar en de IOB-professor beter leren kennen. M&GS werden in 2011 georganiseerd in Rwanda, Burundi, DRC, Ecuador en in Uganda. De aanwezige alumni waren erg enthousiast over dit initiatief en in DRC gaf de M&GS zelfs aanleiding tot het opnieuw op de IOB radar verschijnen van een aantal alumni van vóór 2000. De M&GS in Ecuador werd gecombineerd met een informatiesessie rond studeren aan het IOB gegeven voor een publiek dat als IOB-doelpubliek kan bestempeld worden.

Tenslotte werd ook geëxperimenteerd met een inhoudelijke activiteit. Een IOB-alumni seminarie werd georganiseerd. Het opzet van dit seminarie was om IOB-alumni de kans te geven hun kennis te delen met andere IOB-alumni en -personeel. Een call-for-applications werd gelanceerd in april 2011 en een twintigtal papers van overwegend hoge kwaliteit werden ingezonden door de alumni. Uit deze inzendingen werd "The Impact of Targeted Social Transfers on Cooperative Behavior in Beneficiary Communities: a Case Study of Ghana's Cash Transfer Program" (Joseph Asunka) geselecteerd die op het IOB-alumni seminarie in Antwerpen werd voorgesteld. Dit seminarie werd bijgewoond door een vijftigtal IOB-personeelsleden en studenten en werd live online (*) bekeken door IOB-alumni in Bangladesh, Belgium, Canada, Cambodia, Cameroun, Denmark, Kenya, Korea, Pakistan, Scotland, South Africa, Switzerland, Tanzania, Uganda, UK, USA, Zimbabwe. Naast het alumni seminarie werden ook een aantal andere seminars, die het IOB organiseerde en die interessant leken voor de alumni, online beschikbaar gemaakt voor de alumni.

(*) <http://mediasite.ua.ac.be/mediasite/SilverlightPlayer/Default.aspx?peid=7aab8860420457895f06634030d87fc>

Uitreiking Prijs
Ontwikkelingssamen-
werking Provincie
Antwerpen, proclamatie
academiejaar 2010-2011.
Inga Verhaert, Bestendig
Gedeputeerde Provincie
Antwerpen,
Alain Verschoren,
Rector UA, en
professor Wil Hout,
Erasmus Universiteit
Rotterdam (ISS) en
gastspreker
(23 september 2011).

Toespraak
Grace Wamaita Kimani,
vertegenwoordiger
studenten, tijdens de
proclamatie academie-
jaar 2010-2011
(23 september 2011).

Prijs Ontwikkelingssamenwerking Provincie Antwerpen 2011

Aan drie MA-studenten werd in 2011 de Prijs voor Ontwikkelingssamenwerking van de Provincie Antwerpen toegekend:

- Tekalign Gutu SAKKETA (Ethiopië) “What Determines Farmers’ Willingness to Pay to Improve and Protect Multiple-Use Water Resources? Empirical Evidence from Ethiopia”. Promotor: Prof. Dr. M. Prowse.
- Diyarov BAKHODIR (Oezbekistan) “Communal Modes of Participation and Community-led Development: A Case Study of the Regional Rural Water Supply and Sanitation Project in Two Oblasts (Provinces) of the Farg’ona Valley, Oezbekistan”. Promotor: Dr. G. Steel.
- Grace Wamaita KIMANI (Kenia) “In Defence Of Wanjiku And Her Constitution: An Analysis of Kenya’s Post Conflict Constitution Making Process”. Promotor: Prof. Dr. F. Reyntjens.

Travel grants academiejaar 2010-2011 (toegekend in juni 2011)

Op het advies van de selectiecommissie heeft het IOB 5 travel grants toegekend voor het academiejaar 2010-2011. Deze travel grants 2011, ten belope van 5.460,00€, stellen de studenten in staat om veldwerk te verrichten in het kader van hun eindwerken.

Valorisatie eindwerken MA-studenten 2011

In 2011 werden 2 MA-studenten geselecteerd om hun eindwerken te valoriseren tot een IOB discussion of working paper of een artikel in een wetenschappelijk, peer-reviewed tijdschrift. Beide eindwerken behaalden een resultaat hoger dan 15/20. In totaal bedraagt de goedgekeurde financiering 6.000,00€.

- Grace Wamaita Kimani “Post-Conflict Constitution-Making Process in Uganda”, promotor: F. Reyntjens. Budget: 3.000,00€.
- Tekalign Gutu Sakketa “What Determines Farmer’s Willingsness to Pay to Improve and Protect Multiple-Use Water Resources? Empirical Evidence from Ethiopia”, promotor: M. Prowse. Budget: 3.000,00€.

Werkbezoeken MA-studenten in 2011

- 15-18 april 2011, deelname aan workshops voor MA studenten academiejaar 2010-2011, Development Centre (OECD) en Science-Po, Parijs (Frankrijk) (10.738,00€).
- 20-24 september 2011, introductieweek, gegidste wandeling in Antwerpen.
- 16 en 17 oktober 2011, kick-off weekend, Brugge (5.449,00€).

Studentenstatistieken

Academiejaar 2010-2011

Op een totaal van 66 ingeschreven studenten behaalden 53 studenten het masterdiploma, waarvan 18 in Governance and Development (G&D), 14 in Globalisation and Development (GD) en 21 in Development Evaluation and Management (DEM). Zeven studenten behaalden grote onderscheiding, 29 studenten behaalden een onderscheiding en 17 studenten behaalden een voldoening. De gediplomeerden kwamen uit 25 landen: Bangladesh, België, Burundi, China, Colombia, DR Congo, Ecuador, Ethiopië, Filippijnen, Ghana, Guatemala, Indonesië, Kameroen, Kenia, Mexico, Nederland, Nepal, Oeganda, Oezbekistan, Peru, Rwanda, Tanzania, Thailand, Vietnam en Zambia.

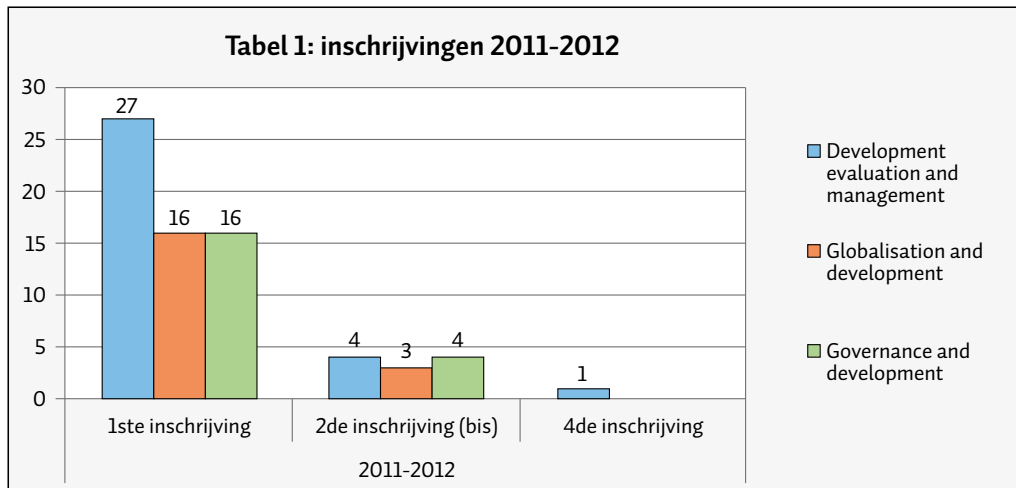
Eén student trok zich begin oktober terug uit het programma.

Volledigheidshalve worden alle categorieën van studenten, die officieel waren ingeschreven onder de vorm van een creditcontract of een diplomacontract, in deze statistieken opgenomen.

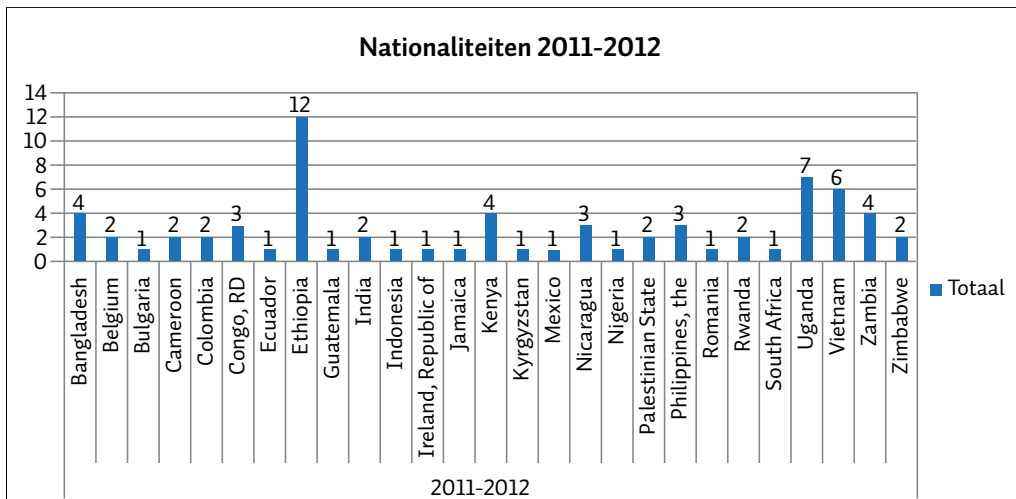
Meer gedetailleerde studentenstatistieken 2010-2011 worden weergegeven in deel 2.

Academiejaar 2011-2012

1.936 aanvragen werden ontvangen waarvan 34 dossiers onvolledig waren en/of te laat werden ingeleverd en bijgevolg niet aan de selectiecommissie werden voorgelegd. Van de volledige kandidaturen werden 463 (24,3 %) studenten toegelaten; hiervan schreven 59 studenten (13 % van de aanvaarde kandidaturen) zich uiteindelijk in (categorie '1st enrolment' in onderstaande tabel), het merendeel dankzij een beurs die via het IOB werd verkregen. Tabel 1 hieronder geeft het aantal inschrijvingen per programma weer met vermelding van de categorie.

Per programma zijn er 32 studenten voor Development Evaluation and Management, 20 studenten voor Governance and Development en 19 studenten voor Globalisation and Development ingeschreven. De ingeschreven studenten komen uit 27 verschillende landen:

Inschrijvingsgelden en kosten t.b.v. studenten

Het normale inschrijvingsgeld voor de MA-programma's bedraagt 1.000,00€. Studenten uit ontwikkelingslanden (OESO-DAC lijst) betalen slechts 80,00€, evenals de beursstudenten. Het totaal bedrag aan ontvangen inschrijvingsgelden bedroeg in 2011: 14.348,00€.

Het IOB financierde - geheel of gedeeltelijk - de kost van een aantal activiteiten ten behoeve van de studenten zoals taalcursussen (12.032,00€), studiereizen (21.646,00€, zie supra werkbezoeken 2011) en recreatieve activiteiten (1.444,00€).

Een afsluitende studentenactiviteit werd georganiseerd op 16 september 2011 rond een geanimeerde kennismaking met aspecten van het Vlaamse cultuurleven (713,00€).

Daarnaast voorziet het IOB een financiële tussenkomst voor hulpbehoevende studenten. Voor het academiejaar 2010-2011 bedroeg die tussenkomst 4.000,00€ (2009-2010: 2.800,00€; 2008-2009: 3.835,07€).

2.2. IOB DOCTORAAT IN ONTWIKKELINGSSTUDIES 2011

Tijdens het jaar 2011 werden aan het IOB drie doctoraten succesvol afgerond, twee aan de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen (TEW) van de Universiteit Antwerpen en één doctoraat in de ontwikkelingsstudies afgeleverd door het IOB.

Zoals in het jaarverslag 2009 al werd vermeld, startte het IOB tijdens het academiejaar 2009-2010 formeel met een doctoraat in ontwikkelingsstudies naast de bestaande formules van gezamenlijk doctoraat met de zusterfaculteiten TEW en Politieke en Sociale Wetenschappen (PSW) of van een extern doctoraat met co-promoterschap vanuit het IOB..

In november 2011 evalueerde de doctoraatscommissie de voortgangsrapporten en de nieuwe aanvragen tot toelating van in totaal 24 doctoraatsstudenten:

Doctoraat in ontwikkelingsstudies (14):

- IOB mandaatassistenten : I. Wagemakers, S. Geenen, M. Gildemyn, B. Jacobs, K. Claessens en N. Winters .
- IOB BAP medewerkers: B. Ingelaere {beurs VLIR VLADOC}.
- IOB andere doctoraatsstudenten: Minh Tri Ha {beurs BTC}, S. Flores {beurs IOB TG PIP}, R. Mendoza {aanvullende beurs IOB TG PIP}, P. Merlet {beurs VLIR ICP}, F. Huybrechs {beurs VLIR VLADOC}, Zacharias Burihabwe, E. Waeterloos.

Doctoraat in de toegepaste economische wetenschappen (9):

- IOB mandaatassistenten: W. Marivoet, L. Smets en D. Essers.
- IOB andere doctoraatsstudenten: N. Seydina {beurs VLIR ICP}, F. Sinaba {beurs Vlaamse Gemeenschap}, J.C. Polvorosa, F. Granato, C. Ganame en Mulubrhan Amare Reda.

Doctoraat in de politieke en sociale wetenschappen (1):

- IOB andere doctoraatsstudenten: A. Ainomugishu {beurs NUFFIC}.

Externe doctoraten (o).

Zie deel 2 voor de individuele fiches van de IOB-doctoraatsstudenten 2011.

Aanvang nieuwe en stopzetting lopende doctoraten: 5 studenten werden in het academiejaar 2011-2012 toegelaten tot het IOB doctoraat in ontwikkelingsstudies. Eén student heeft haar lopend doctoraatsonderzoek stopgezet in 2011.

Het IOB deed ook in 2011 inspanningen om bijkomende financiering voor doctoraatsbeurzen te verwerven. Er werden in 2011 bijkomende dossiers voorbereid in het kader van VLIRUOS VLA-DOC & ICP-beurzen en er waren ook contacten met verschillende kandidaten in verband met hun doctoraten die over eigen financiering beschikken.

Tijdens het academiejaar 2010-2011 bestaat de doctoraatscommissie uit J. Bastiaensen (voorzitter), G. Calfat, T. De Herdt, S. Geenen (PhD student), en N. Holvoet.

Doctoraatsverdedigingen in 2011:

Gert Van Hecken “*Payments for Environmental Services and Governance of Natural Resources for Rural Communities: beyond the Market-based Model – an Institutional Approach. Case Studies from Nicaragua*”

Faculteit: IOB

Promotor: Prof. Dr. Johan Bastiaensen

Datum publieke verdediging: 17 mei 2011

Abstract:

Agricultural activities are considered to be one of the main causes of tropical deforestation and biodiversity loss. In Central America, the advance of the agricultural frontier, caused by expanding cropping areas and pastures, is deemed to be the main cause of the problem. Several policy scenarios have been tried in order to induce farmers to change their land use, most of them, however, without the impact hoped for. Due to a variety of economic and non-economic factors, farmers are often not motivated to adopt more ecological forms of land use. In this context, the concept of Payments for Environmental or Ecosystem Services (PES) has been attracting growing attention in both academic and policy circles. The underlying premise of this conservation approach is appealing: it assumes that land users, who in normal circumstances tend to be poorly, if at all, motivated to adopt more ‘eco-friendly’ forms of land use, may be encouraged to do so through direct payments from interested ecosystem service buyers, who would thus compensate part of the opportunity costs of ecologically ‘superior’ but economically less profitable forms of land use. The theoretical underpinnings of PES emanate from an environmental externality framework, in which market failures and/or missing markets for ecosystem services are considered the root causes of environmental degradation. While the PES concept looks attractive at first sight, this PhD discusses a number of weaknesses in the conceptual foundation and the practical implications of this type of instruments, and warns against the potentially negative side effects of an over-enthusiastic adoption of the market-based PES approach. Based on an extensive literature review and on empirical research in Nicaragua, the study concludes that market-based PES approaches tend to overlook a broad range of important social, cultural, and economic dynamics that relate to effective environmental governance. The author argues that, in order to offer more possibilities for efficient environmental governance, PES schemes should take greater account of the (local) institutional context in which they are implemented, and should be integrated into a broader rural governance strategy, which does not only focus on market principles and efficiency criteria, but dedicates much more attention to the role of complementary governance instruments. Future research into the potential of PES should therefore start from a broader and more mul-

tidisciplinary research agenda, in which PES is not conceived as a market-based alternative for allegedly ineffective government and/or community governance, but rather as a possible complementary element in a mix of different policy instruments.

Ndungo Kamavu “Inter-agir le développement: fonds social, changement institutionnel, réduction de la pauvreté à Kisenso (Kinshasa) 2002-2009”

Faculteit: TEW-UA

Promotors: Prof. Dr. Stefaan Marysse en Prof. Dr. Tom De Herdt

Datum publieke verdediging: 7 oktober 2011

Abstract:

That people’s well-being is an increasing function of the quality of institutions has been widely acknowledged. This institutional perspective to poverty, developed since the nineties, recommends changing institutions as strategy for poverty alleviation. What, however, is the role to be played by poor people themselves in strategies to relieve poverty? More in particular, how precisely are the agency roles of external agencies and poor people themselves articulated in a anti-poverty intervention? These questions are first discussed theoretically with reference to Amartya Sen’s Capability Approach (CA). While most applications have followed the classical view that traces well-being back to the quality of institutions, from the institutional change perspective, the CA offers a strong theoretical basis for the instrumentality of the individuals’ capabilities and agency for the building of (efficient) institutions. This insight connects with the basic assumption of the New Institutional Economics (NIE) postulating institutional change as emerging from individuals’ strategic behaviors in their interaction. We draw on a “Capability Approach to Institutional Change” to claim that the results of the latter strongly depend on the participating individuals’ capabilities to influence ongoing cooperation and build collective action. This analytical framework operationalizes an encompassing evaluative scheme of development interventions and public policies, integrating material and non-material outcomes to explain local institutional development, and, subsequently, the sustainability of the intervention. Beyond an impressive number of investments in infrastructure, equipment and resources that the Social Fund provided to Kisenso/Kinshasa between 2002 and 2009, evaluating its results from the perspective of the “Capability Approach to Institutional Change” indicates that the intervention failed to build individual beneficiaries’ capabilities. This constitutes the main factor explaining weak institutional development within the locality, low levels of collective action among its members, and a potential sustainability problem as concerning its achievements.

Claudine Tshimanga Mbuyi Kaseka “Fonds social urbain: pauvreté, capacités et capital social des ménages”

Faculteit: TEW-UA

Promotors: Prof. Dr. Stefaan Marysse en Prof. Dr. Tom De Herdt

Datum publieke verdediging: 7 oktober 2011

Abstract:

Although potentially rich by its soil, its minerals and its people, the Democratic Republic of Congo remains one of the poorest countries of the world. The years of poor governance, institutional instability and structural crisis of the economy led to a multifaceted crisis which had as direct effect: the increasing poverty of its population. It is in this context of general crisis and population’s impoverishment than the authors of the study on « La Pauvreté Urbaine en Afrique Subsaharienne » (Luzolele and Herdt under the direction of Marysse, 1999) proposed the establishment of a safety net, called Fonds Social Urbain (FSU), to decrease the incidence of poverty and improve the living conditions of the population. A pilot-project was financed in Kisenso by the Belgian Development Cooperation and executed in joint-venture by the Belgian Technical Cooperation (BTC) and the city of Kinshasa. Kisenso is an eccentric commune which had no major intervention until then, and in which there was a concentration of poverty and a lack

of basic socio-economic infrastructures. Intervening in the continuation of the above-mentioned study, this thesis evaluates this Fund by judging its impact on the reduction of poverty as well as on the strengthening of capabilities and social capital of households, and by examining the targeting efficiency of the program of labor-intensive public works. To do this, we worked with an experimental research design. Representative surveys were conducted in two municipalities of Kinshasa, namely: Kisenso – territory of the FSU's activities - and Kimbanseke - control group -, non-equivalent groups observed both prior to FSU's implantation (2002) and at the end of the pilot project (2005). The study found a positive effect of the development intervention both in terms of poverty reduction and targeting efficiency of its public works program. The results were more mitigated however in terms of the creation of human capabilities and strengthening of social capital.

Sara Dewachter “Civil Society Participation in the Honduran Poverty Reduction Strategy: Who Takes a Seat at the Pro-Poor Table?”

Faculteit: IOB-KU Leuven

Promotor: Prof. Dr. Bart Kerremans, co-promotor: Prof. Dr. N. Molenaers

Datum publieke verdediging: 23 februari 2011

Abstract:

In 1999, International Financial Institutions introduced the Poverty Reduction Strategy Paper (PRSP) as a new instrument for delivering development aid to low-income countries. The rationale of the PRSP process is that governments in order to receive development aid would prepare a strategy (i.e. the Poverty Reduction Strategy Paper) in which they explain how they will use those development aid resources in order to reduce poverty in their country. One of the novelties of the PRSP process was the condition of involving civil society in the process of elaborating, implementing and monitoring the strategy. Opening up policy making to domestic stakeholders through participatory processes is expected to have an important positive effect in the orientation of the poverty reduction strategy towards the poor, in getting civil society to act as a watchdog towards the government in the implementation and the monitoring of the process and in inducing a sense of ownership of this strategy throughout society. The International Financial Institutions however remain very vague on how exactly civil society participation should contribute to poverty reduction. Little is specified about who exactly should be participating, how they should be recruited, whom they should represent and what 'participation' actually means. Put differently, the PRSP approach holds very high hopes of what civil society participation can achieve, however fails to clearly specify how exactly civil society participation is supposed to contribute to reducing poverty. The rationale behind the PRSP process, however appealing it may be, is being questioned and contested by both civil society and academics. Civil society organisations often complain that civil society participation in PRSP processes is not representative and that very little impact of the participation process on the actual strategy is to be detected. A very elaborate history of academic research on political participation finds that political participation is biased towards the well-off (in terms of education, income, networks ...). If political participation indeed favours the well-off, what does this mean for the high ambitions of the PRSP approach in terms of civil society participation's potential to ultimately contribute to reducing poverty? Given that this very ambitious yet vague rationale for civil society participation put forward by the IFI's is being implemented all over the world, the critiques from civil society and academia deserve further attention. That is precisely what this research sets out to do: to study the determinants of civil society participation in PRSP processes and to assess those determinants against the light of the IFI's rationale for poverty reduction. This research thus attempts to make an original contribution to the academic knowledge by empirically studying the political participation of civil society organisations in the Honduran PRSP process. The empirical analysis is based on survey data gathered by the researcher from 101 Honduran CSOs in four regions of the country in 2006. Additionally more in-depth interviews with donors, government officials and CSO representatives were organised to complement the survey data. And so the research set out to unveil factors important in explaining CSO participation in PRSP participatory processes. The research is structured along the lines of the three dimensions that explain

political participation (resources, engagement and recruitment) put forward by the civic voluntarism model (Verba, Scholzman and Brady, 1995). The model poses the question: “Why do individuals not participate?” and replies with “Because they can’t (availability of resources), because they don’t want to (political engagement) and because they were not asked (networks)”. These three dimensions (resources, political engagement and networks) are also crucial when asking “Why do CSOs (not) participate in the PRSP process in Honduras?” The civic voluntarism model thus is transformed, building on organisational-level studies, into a model suitable to examine CSO’s (non)participation in PRSP processes. The results showed that limited material / financial resources are not a determining factor for CSO’s intention to participate in PRSP meetings, which in our opinion is partly due to the decentralised organisation of the PRSP participation process, thereby keeping the cost in terms of time and financial or material resources relatively low. However, even though “the tilt towards the better-off” as predicted by the academic literature on political participation was not confirmed by the analysis, it did however substantiate the crucial role of human resources in explaining CSO participation. As a perennial predictor of political participation, education once again proved a crucial factor. The analysis found the odds of a CSO with higher level educational profile intending to participate to be seven times higher than a primary school level CSO. This finding relates to what Sepannen labeled as the ‘cultural dispositive’ active throughout Honduran society in which people with a lower educational background are dismissed as being only second-rate citizens. A self-selection mechanism could be at work, whereby lower educated people would be less inclined to participate because they perceive themselves as being only second-rate citizens. Another remarkable finding is that CSOs’ perception of the influence of civil society on policy making is unrelated to their intention to participate in the PRSP process. Or put differently, organisations that attribute CSOs with hardly any influence on policy making equally intend to participate as CSOs, which perceive CSOs to be very influential in influencing policy making. This finding reveals one of the, in our opinion, most important shortcomings of the PRSP participation process in Honduras, namely the lack of political will of the government to take into account what is actually being voiced through participation. The critiques of the various development actors also highlighted that, despite the fact that the PRSP process has opened up new spaces for participation and to a certain extent even institutionalised some of these spaces, the influence that can be exerted by the CSOs is still limited as the political will to listen is meager. The third dimension of the model, the network dimension elucidated the importance of recruitment networks for participation. The propensity of participation in the PRSP process is greater if the CSO has been in contact with the PRSP Consultative Council members. Given that the Consultative Council has a recruitment function, it is in itself not surprising that such a recruitment effect is noticeable. However, the PRSP should be more than a clique of PRSP Consultative Council’s extensions. In order to be able to fully take up the role of monitoring and evaluating progress made in the implementation of the strategy information, exchange channels to and from the policy making centre (the capital) should be open. Our analysis of brokerage patterns found those channels to be operating towards the capital region as capital region CSOs were predominantly engaging in inward looking brokerage of ties and to some extent neglecting assuring feedback of information to the various regions. Nevertheless, significant differences in taking up different types of brokerage roles were found between various CSOs.

2.3. ONDERWIJS AAN DE UNIVERSITEIT ANTWERPEN IN 2011

Het IOB heeft in 2011 cursussen georganiseerd die gericht zijn op studenten uit faculteiten van de Universiteit Antwerpen:

- Debattencyclus, 3 ECTS, “Environment and Development: Friends or Foes?”, financiering VLIRUOS, Brussel. Het opleidingsonderdeel loopt gedurende het 1ste semester van het academiejaar in samenwerking met de Universitaire Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking (USOS). Coördinator: D. Cassimon. De financiering door VLIRUOS laat toe om een aantal internationale sprekers uit te nodigen. Studenten van de Universiteit Antwerpen, voornamelijk uit de faculteiten PSW en TEW, volgden de cyclus als keuzevak. In de hierna volgende tabel wordt de evolutie van het aantal deelnemers gegeven voor de periode 2003-2011.

“Simulation Game”-
conferentie (Module III),
IOB, 6 mei 2011.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
UA totaal	76	108	118	94	83	160	186	170	253
Studenten	62	76	100	81	76	141	156	145	229
PSW	33	28	37	41	35	27	45	43	51
TEW	3	26	23	7	20	35	41	46	76
L & W	4	6	10	4	2	4	10	11	17
Rechten	7	10	5	3	3	1	3	5	7
Geneeskunde	8	0	5	5	5	2	2	3	1
Wetenschappen	3	2	5	1	0	9	34	24	63
IOB	4	4	15	20	11	63	20	13	14
Personeel (ZAP, AAP, BAP, ATP)	14	32	18	13	7	19	30	25	24
Extern	25	39	73	36	15	25	125	145	100
TOTAAL	101	147	191	130	98	185	311	315	353

- Cursus, 0,5 ECTS, “Duurzame Ontwikkeling: Economische aspecten, armoede en Derde Wereldproblematiek. Betaling voor milieudiensten – Ontbossing en veeteelt in Nicaragua”, Faculteit Biologie, 2de semester 2011, Docent: J. Bastiaensen.
- Cursus, 3 ECTS, “Inleiding tot Ontwikkelingsstudies” (voor Erasmusstudenten: “Introduction to Development Studies”), TEW en PSW, 3Ba. Docent: D. Cassimon.
- Cursus, 6 ECTS, “International Economics and International Economic Organisations”, PSW, MA Internationale Betrekkingen en Diplomatie. Docenten: G. Calfat en D. Cassimon.

Ook in 2011 hebben verschillende IOB-stafleden gefungeerd als promotoren van master thesissen in de faculteiten PSW en TEW.

Debattencyclus, “4x4 ontwikkelingssamenwerking anders bekeken”. Coördinator: R. Renard. In samenwerking met de Dienst Noord-Zuidbeleid van de Provincie Antwerpen, 11.11.11 en het Wereldculturencentrum werden in 2011 opnieuw vier debatavonden georganiseerd. Gemiddeld trok elke debatavond een 60-tal belangstellenden. Zowel studenten van de Universiteit Antwerpen als het grote publiek namen actief deel.

Ook in 2011 doceerden IOB-stafleden cursussen in de IOB-partnerinstellingen in het Zuiden in het kader van verschillende lopende samenwerkingsovereenkomsten met Zuid-universiteiten:

- Universidad Centroamericana, Managua (Nicaragua): Diplomado ‘Territorio, actores y estrategias de desarrollo’ (Rio Blanco): “Enfoque territorial y desarrollo socio-económico”, “Perspectivas institucionales del desarrollo rural - Modul I Territorio”, 3 ECTS, (docent: J. Bastiaensen).
- Université Catholique du Congo (UCC), Faculté d’économie du développement (FED), Kinshasa (RD Congo): “Analyse socio-économique des pays en voie de développement” 1ste en 2e licentie D.E.S. en 2ième année D.S., 3 ECTS, (docent : T. De Herdt ; assistent : W. Marivoet).
- Université de Bukavu, Bukavu (DR Congo): “Economic and Institutional Development”, 3 ECTS, (docent: M. Verpoorten).

Bezoek studenten aan
OECD, Parijs, 15-18 april
2011.

2.4.**ONDERWIJS EXTERN AAN HET IOB IN 2011****Johan Bastiaensen**

- Cursus, 1,5 ECTS, Brussel, Université Libre de Bruxelles, European Master of Microfinance, 2de semester 2011, "Introduction to Rural Development. Part II".
- Seminarie, 0,5 ECTS, Faculteit Bio-Ingenieurs, Universiteit Gent, 1ste semester 2011, "Microfinance for Rural Development".

Nadia Molenaers

- Seminarie, 0,5 ECTS, Mechelen, Katholieke Hogeschool, postgraduaat Centrum voor Intercultureel Management en Internationale Communicatie (BaNaBa), 14 februari 2011, "De rol van de civiele maatschappij in hulp en ontwikkeling: de 'nieuwe' hulp benadering toegelicht".

Robrecht Renard

- Cursus, 1 ECTS, Antwerpen, Instituut voor Tropische Geneeskunde, Master in Public Health (MPH), Health Systems Management and Policy (HSMP), 2de semester 2011, "The Role of the State".

Stef Vandeginste

- Cursus, 1 ECTS, Mechelen, Katholieke Hogeschool, postgraduaat Centrum voor Intercultureel Management en Communicatie (BaNaBa), 2de semester 2011, "Waarheid, gerechtigheid en verzoening na gewapend conflict".

3. ONDERZOEK EN BELEIDSONDERSTEUNING IOB IN 2011

3.1. INLEIDING

In dit deel van het jaarverslag worden onderzoek en beleidsondersteuning bekeken door de lens van de themagroepen (TG). De vier TG zijn weliswaar ook belangrijk in het aanleveren van 6 modules in het MA-onderwijs zoals in het vorige deel werd uiteengezet. Maar de TG werden vooral opgericht om het onderzoek en de beleidsondersteuning van het IOB te stroomlijnen, en dus treden ze hier op het voorplan. Voor een beleidsgericht instituut als het IOB gaat het overigens om meer dan om academisch onderzoek via de klassieke publicatiekanalen. In uitvoering van artikel 3 van de opdrachtverklaring werkt het IOB samen met academische en onderzoeksinstellingen in het Zuiden waarmee het een partnerrelatie heeft opgebouwd. Deze samenwerking uit zich onder meer in gezamenlijke activiteiten van toegepast onderzoek en beleidsondersteuning. En in toepassing van artikel 4 van zijn opdrachtverklaring stelt het IOB zijn academische kennis ter beschikking van publieke donoren, bilateraal en multilateraal, en van niet-gouvernementele organisaties, wat zich dikwijls vertaalt in beleidsondersteunend onderzoek.

De kerntaken van onderwijs, onderzoek en beleidsondersteuning worden binnen elke TG op wederzijds versterkende wijze opgezet rond een centrale onderzoeksfocus. Het onderwijs dat de TG aanbieden - namelijk modules in de MA-programma's, kortlopende opleidingsprogramma's in België, bijdragen aan onderwijs van partners in het Zuiden, situeert zich binnen een duidelijk afgebakende onderzoeksexpertise. Het onderwijs wordt gevoed door het academische onderzoek. En de beleidsondersteuning, waarbij TG hun academische kennis omzetten in toegepast onderzoek en adviesverlening of partners in het Zuiden ondersteunen, levert dan weer extra terreinkennis op waaruit de leden van elke TG voorbeelden puren voor hun onderwijs en onderzoek.

Transversale onderzoeksgelateerde activiteiten in 2011

Enkele activiteiten van onderzoek en beleidsondersteuning van 2011 overstijgen de TG en worden daarom hier vooraf vermeld:

- “Renforcement des capacités académiques en économie et développement humain”, VLIRUOS (Brussel), Eigen Initiatief, 1 mei 2005-30 april 2011, Université Catholique du Congo, Faculté d'économie du développement. Budget in 2011: 25.000,00€ (Promotor: T. De Herdt).
- “4x4 ontwikkelingssamenwerking anders bekeken”, Provincie Antwerpen, Dienst Noord-Zuidbeleid (Antwerpen), 1 januari-30 april 2011, debatavonden. Budget in 2011: 8.000,00€ (Coördinator: R. Renard).
- “Debating Development.”, VLIRUOS (Brussel), 1 oktober-31 december 2011, debattencyclus. Budget in 2011: 7.728,00€ (Coördinator: D. Cassimon).

IOB onderzoeksfonds 2011

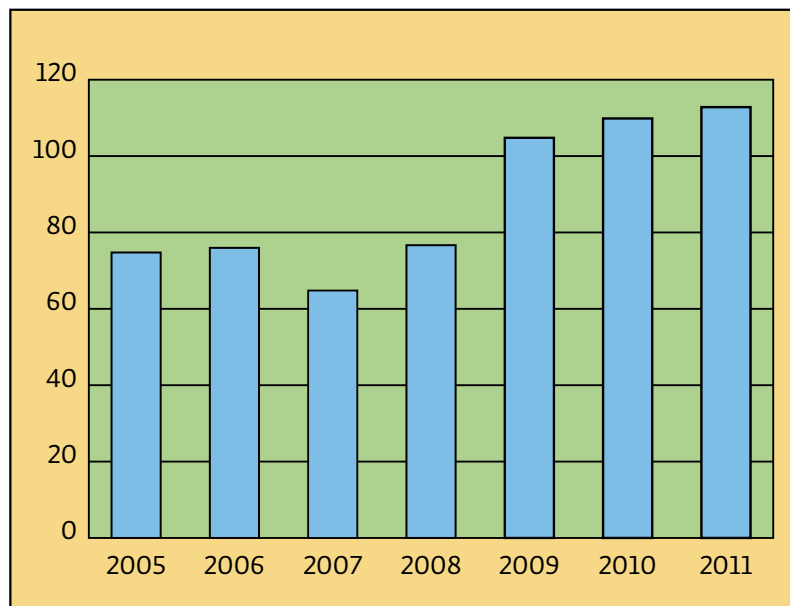
Het IOB stelt ter aanvulling van externe onderzoeksfondsen jaarlijks een beperkt budget ter beschikking als zaaigeld voor het onderzoek van de TG. In 2011 werden in totaal 6 onderzoeksprojecten gefinancierd voor een totaal bedrag van 24.376,00€:

- M. Gildemyn “Influence of CSO-led M&E at the District Level. Case-study of the SEND-Foundation Ghana”. Budget: 4.635,00€,
- S. Geenen “Artisanal Gold Production in Eastern RDC (Ituri and South Kivu)”. Budget: 6.735,00€,
- N. Winters “Financial Diaries (Nicaragua)”. Budget: 1.987,00€,
- K. Titeca “The Political Economy of Smuggling in Uganda-RDC-Southern Sudan”. Budget: 6.750,00€,
- K. Claessens “Competition over Land and Social Conflict in South Kivu. The Case of Luhwinja”. Budget: 2.004,00€,
- L. Smets “Onderzoeksverblijf aan het onderzoeksdepartement van de Wereldbank”. Budget: 2.265,00€.

Vooraleer de activiteiten van de TG te overlopen voor het jaar 2011, wordt eerst een algemeen beeld geschetst van de onderzoeksoutput van het IOB als geheel.

Meting van de onderzoeksoutput

Onderstaande grafiek toont de totale onderzoeksoutput van het IOB voor 2011 in vergelijking met de output van de vorige jaren.

Om een nauwkeuriger beeld te krijgen werden alle publicaties van IOB-medewerkers uit de academische bibliografie verzameld en voorzien van een jaargebonden rating volgens criteria opge maakt door de organisatie CERES. CERES is een Nederlandse onderzoeksschool in het domein van de ontwikkelingsstudies die dit ratingsysteem heeft ontwikkeld voor zijn leden. Het IOB volgt ook het CERES-systeem en het krijgt eveneens de steun van de “European Association of Development Research and Training Institutes”(EADI). Zie <http://ceres.fss.uu.nl> > valuation system.

Voor tijdschriften worden door CERES de volgende vijf categorieën gebruikt:

- A: Door ISI opgenomen tijdschriften met de hoogste impact in hun domein (1/3)
- B: Andere door ISI opgenomen tijdschriften (2/3)

- C: Tijdschriften met refereesysteem die niet zijn opgenomen door ISI
- D: Academische tijdschriften zonder refereesysteem
- E: Niet-academische tijdschriften en magazines

Voor boeken heeft CERES zijn eigen ratingsysteem ontwikkeld op basis van de zichtbaarheid van een uitgever in Google Scholar. De volgende criteria worden gehanteerd: A = > 500.000 hits, B = >50.000-500.000 hits, C = 1.000-50.000 hits, D = 100-1.000 hits, E = <100 hits en onduidelijk. Buiten de tijdschriften en de boeken heeft CERES ook bijzondere categorieën voor PhD-thesissen (P) en rapporten (R). Deze laatste rubriek laat toe om ook de output van beleidsondersteuning, die (nog) niet geleid heeft tot academische publicaties, op te nemen.

Indien een tijdschrift of een uitgeverij niet in de CERES-lijst voorkomt, wordt de rating door de IOB-bibliothecaris bepaald, in overeenstemming met de door CERES gehanteerde principes.

Uit de tabel blijkt dat de onderzoeksoutput van het IOB belangrijk is en dat het aantal ISI-publicaties doorheen de tijd aanzienlijk is gegroeid. Ook in 2011 steeg dit aantal nog verder in vergelijking met de voorgaande jaren.

Enkel de publicaties uit actieve dienstjaren worden geteld. Publicaties na het emeritaat werden dus niet opgenomen. Book reviews in tijdschriften werden ook niet meegeteld.

CERES	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
A (tijdschriftartikels)	2	3	2	7	7	4	7
A (boeken, hoofdstukken in boek)	0	0	0	1	1	3	0
B (tijdschriftartikels)	4	3	4	5	6	6	12
B (boeken, hoofdstukken in boek)	15	3	1	2	4	3	12
C (tijdschriftartikels)	2	5	9	0	5	5	6
C (boeken, hoofdstukken in boek, papers)	10	13	13	16	18	20	16
D (tijdschriftartikels)	3	4	2	2	3	2	3
D (boeken, hoofdstukken in boek)	3	7	9	2	2	3	1
D (working, discussion en conference papers)	10	22	8	16	17	21	22
E (magazine- en krantenartikels)	14	2	9	16	13	16	12
E (boeken, hoofdstukken in boek)	4	2	2	1	10	7	7
P (doctoraatthesissen)	0	0	0	0	2	0	2
R (rapporten, verslagen en hoofdstukken in rapporten)	8	12	6	9	17	20	13
TOTAAL	75	76	65	77	105	110	113

Noot: book reviews in tijdschriften worden niet meegeteld.

Door IOB ondersteunde publicaties

In 2011 heeft het IOB een aantal publicaties ondersteund, ofwel logistiek, ofwel financieel:

Hoofdstukken in boeken

- Ansoms, A., Rostagno, D. et Van Damme, J. (2011) "Vision 2020 à mi-parcours: l'envers du décor", in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L'Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L'Harmattan: 261-280.

- De Lame, D. (2011) “Avoir vingt ans au Rwanda: 1990-2010”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 281-302.
- Di-Kuruba Muhinduka, D. (2011) “La politique énergétique congolaise dans le contexte de l’intégration économique régionale. Le cas du réseau interconnecté de la région des grands lacs africains (RIRGL)”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 143-160.
- Hendriks, T., Kabuyaya, N., Ngoy, B et Trefon, T. (2011) “L’économie politique de la filière charbon de bois à Kinshasa et Lubumbashi”, in: De Herdt T. (ed.) *A la recherche de l’état en R-D Congo. Acteurs et enjeux d’une reconstruction post-conflit*, Paris, Harmattan: 39-72.
- Mandefu Yahisule, J.O. et Obotela Rashidi, N. (2011) “Chronique politique de la RDC 2010”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 85-104.
- Mufungizi Nabintu, A. (2011) “Quelles politiques pour l’amélioration du revenu agricole commercialisé au Sud-Kivu?”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 185-206.
- Nilah Nyakato, V. et Pelupessy, W. (2011) “Not by Money alone: the Health Poverty Trap in Rural Uganda”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 303-318.
- Seay, L.E. (2011) “After Peace: Education, Non-State Actors, and the Erosion of State Authority in the Eastern DRC”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 127-142.
- Smis, S. (2011) “The UN Mapping Report on International Crimes committed in the DRC between 1993 and 2003”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 105-126.

3.2. DE THEMAGROEPEN

3.2.1. THEMAGROEP “AID POLICY” (TG AP).

De leden van de TG Aid Policy delen een onderzoeksinteresse in de nieuwe ‘hulparchitectuur’. Deze werd ontworpen aan het einde van het vorige millennium als antwoord op het gedeeltelijk mislukken van de hulp aan arme, hulpafhankelijke landen. Op gang getrokken door een alliantie van progressievere bilaterale donoren en de Wereldbank, werd de nieuwe benadering bevestigd door de Development Assistance Committee van de OESO in de toonaangevende Verklaring van Parijs van 2005. De nieuwe benadering is een poging om de traditionele, geïsoleerde projectbenadering van tientallen naast elkaar werkende donoragentschappen te vervangen door een gezamenlijke strategie waarbij de overheid van het ontvangende land een grote verantwoordelijkheid krijgt maar waarbij de hulp ook als prikkel wordt gebruikt om beleidshervormingen door te voeren. Beleidsdialoog tussen de donorgemeenschap en de overheid en resultaatsgebonden hulpcontracten spelen daarbij een belangrijke rol. Bij het ontwerpen van de nieuwe hulparchitectuur werd ook gepoogd om een les te trekken uit het zeer beperkte succes van de structurele aanpassingsprogramma’s opgelegd door het IMF en de Wereldbank.

De TG bestudeert de nieuwe hulpbenadering op drie verschillende manieren. In eerste instantie wordt het model zelf grondig onder de loep genomen: de achtergrond, de onderliggende theorieën en veronderstellingen en de verwachtingen en implicaties voor de betrokken actoren. Ten tweede bestudeert de groep ook het feitelijke gedrag van de betrokken actoren, zowel donors als ontvangers, en tracht die zo een beter inzicht te verwerven in de politieke economie van de

hulp en de slaagkansen van de nieuwe benadering. Ten derde stelt de groep de principes en de praktijken van de nieuwe hulpbenadering tegenover de inzichten van de wetenschappelijke literatuur rond de politieke economie van hulp.

Het onderzoek van de TG ligt, in de lijn van de nieuwe hulparchitectuur, op de macroaspecten van de hulp, zowel vanuit economisch en politiek als vanuit managementperspectief. Aandacht gaat onder meer naar het gebruik van selectiviteit en conditionaliteit door de donorgemeenschap, de verhoogde aandacht voor institutionele aspecten en 'goed bestuur', de betrokkenheid van de civiele maatschappij, de macro-economische gevolgen van budgetsteun, en de belangrijke gevolgen van de nieuwe hulparchitectuur voor het opvolgen en evalueren van de hulp. De mate waarin met genderaspecten rekening kan gehouden worden in de nieuwe hulparchitectuur is een transversaal thema dat ook wordt bestudeerd.

Stafmedewerkers 2011 (in alfabetische volgorde): Danny Cassimon (halftijds), Linas Cepinskas (tot 14 mei 2011), Anna Gagiano (vanaf 15 juli 2011), Marie Gildemyn, Nathalie Holvoet, Liesbeth Inberg, Bert Jacobs, Nadia Molenaers (convenor), Robrecht Renard, Lodewijk Smets, Karel Verbeke.

PhD studenten 2011 (in alfabetische volgorde): Marie Gildemyn (IOB), Bert Jacobs (IOB), Lodewijk Smets (TEW-UA), Ha Minh Tri (IOB), Evert Waeterloos (IOB).

Scholar in Residence in 2011: Sebastian Dellepiane.

3.2.1.1.

TG AP overzicht van de werking en realisaties in 2011

Het onderzoekswerk van de TG steunt in grote mate op de synergieën die ontstaan met de werkzaamheden van het VLIR-gefinancierde O*platform Aid Effectiveness (2009-2013). De beleidsondersteuning richt zich op de verschillende diensten binnen het DGD - bilaterale, multilaterale en indirecte actoren- en concentreert zich inhoudelijk op een drietal expertisedomeinen. Deze werden van bij de aanvang van de samenwerking met het DGD afgesproken, met gender als een additioneel transversaal thema. De verschillende expertisedomeinen sluiten goed aan bij de eigen interesses van het team. Drie ZAP-leden nemen elk een domein voor zich, terwijl het vierde ZAP-lid van de themagroep de eindverantwoordelijkheid heeft (R. Renard):

- Thema 1: De politieke economie van het nieuwe hulp-paradigma (N. Molenaers).
- Thema 2: Opvolging en evaluatie binnen de nieuwe hulpmodaliteiten (N. Holvoet).
- Thema 3: Fiscale en Macro-economische aspecten van de nieuwe hulpmodaliteiten (D. Cassimon).
- Transversaal thema: Gender (N. Holvoet).

Dankzij het O*platform krijgen de onderzoekers inzicht en inzage in de interne werking van donoragentschappen, hun beleidskeuzes in het hoofdkwartier en de beleidspraktijken op het terrein. Qua middelen laat het O*platform de TG toe om drie onderzoekers bijna volledig te financieren. In 2011 waren dat: K. Verbeke, L. Inberg en A. Gagiano. Het jaar 2011 stond voor onze groep vooral in het teken van het aankomende 'Fourth High Level Forum for Aid Effectiveness' dat in november 2011 in Busan plaatsvond. Een aantal activiteiten van het O*Platform richtte zich dan ook specifiek op de voorbereidingen voor Busan. Eén van de hoogtepunt-activiteiten in die voorbereiding was het seminarie "The Aid Architecture Beyond Busan" dat doorging op het Egmontpaleis in Brussel (30 maart). Dit seminarie was georganiseerd door het O*platform in samenwerking met DGD en lokte een volle zaal geïnteresseerden vanuit de NGO-wereld,

DGD, het kabinet en universiteiten. De onderzoekers namen ook het initiatief om – met het oog op Busan – een aantal gebruiksvriendelijke Policy Briefs te produceren die trachtten de onderzoeksresultaten van het team in een gebalde tekst te presenteren. In totaal werden er 5 Policy Briefs geschreven. Verder werden er ook een paar beleidsondersteunende missies ondernomen naar Rwanda, Uganda, Bern en Tunis. Er werden bovendien presentaties gehouden op studiedagen van DGD en de Belgisch Technische Coöperatie (BTC). Voor het eerst werd het team ook ingeschakeld in de opleiding van jonge diplomaten. In totaal maakte DGD in 2011 gebruik van 54 “trekkingsdagen” op de TG. De groep slaagt erin om voldoende autonomie te behouden tegenover de opdrachtgever, wat zich onder meer vertaalt in het kritisch academische onderzoek en publicaties. Naast DGD verleende de themagroep in 2011 ook diensten aan andere donoren zoals de EC, de EU, Nederlandse ontwikkelingssamenwerking (IOB), GIZ, de Wereldbank, UNESCO, Estonia, VVOB en 11.11.11.

3.2.1.2.

TG AP publicaties in 2011

Artikels

- Cassimon, D., Essers, D. and Renard R., (2011) “An Assessment of Debt-for-Education Swaps. Case Studies on Swap Initiatives between Germany and Indonesia and between Spain and El Salvador”, *Comparative Education* 47 (2): 139-156.
- Dewachter, S. and Molenaers, N. (2011) “Who Takes a Seat at the Pro-Poor Table? Civil Society Participation in the Honduran Poverty Reduction Strategy”, *Latin American Research Review* 46 (3): 112-132.
- D’Exelle, B. and Holvoet, N. (2011) “Gender and Network Formation in Rural Nicaragua: a Village Case Study”, *Feminist Economics* 17 (2): 31-61.
- Jacobs, B. (2011) “A Dragon and a Dove? A Comparative Overview of Chinese and European Trade Relations with Sub-Saharan Africa”, *Journal of Current Chinese Affairs* 40 (4): 17-60.
- Molenaers, N. and Nijs, L. (2011) “Why the European Commission fails to adhere to the principles of good donorship: the case of the governance incentive tranche”, *European Journal of Development Research* 23 (3): 409-425.
- Molenaers N., Dewachter S., and Dellepiane S., (2011) “Moving into the New Aid Approach, Dilemmas for NGOs: The Belgian Case”, *Public Administration and Development* 31: 188-204.

Boeken

- Berlage, L., en Renard, R. (eds.) (2011) *Ontwikkelingslanden en de nieuwe wereldorde*, Leuven/Den Haag, Acco.
- Dewachter, S. (2011) *Civil Society Participation in the Honduran Poverty Reduction Strategy: who takes a Seat at the pro-poor Table?*, Doctoraatsthesis, Leuven, K.U. Leuven.

Hoofdstukken in boeken

- Berlage, L. en Renard, R. (2011) “Inleiding”, in: Berlage L. en Renard R. (eds.) *Ontwikkelingslanden en de nieuwe wereldorde*, Leuven/Den Haag, Acco: 9-19.
- Cassimon, D. and Essers, D. (2011) “Een kameleon genaamd schuldverlichting”, in: Roosens P., Claessens E. en Stavreska V. (eds.) *Wereldwijd Bekeken: Essays in IMD*, Antwerpen, Universitatis: 95-126.
- Cassimon, D. and Essers, D. (2011) “Overview of Debt Relief Policies, Debt Size and Lessons from Debt Swaps for Education”, in: UNESCO (ed.) *Debt Swaps and Debt Conversion Develop-*

ment Bonds for Education, Report for Advisory Panel of Experts on Debt Swaps and Innovative Approaches to Education Financing, Paris, UNESCO: 13-30.

- Renard, R., en Molenaers, N. (2011) "Budgetsteun en het nieuwe denken rond ontwikkelingshulp", in: Berlage L. en Renard R. (eds.) *Ontwikkelingslanden en de nieuwe wereldorde*, Leuven/Den Haag, Acco: 97-124.

IOB Discussion Papers en IOB Working Papers

- D'Exelle, B. and Holvoet, N. (2011) "Network Formation through a Gender Lens. Insights from Rural Nicaragua", *Working Paper* 2011-01, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Gildemyn, M. (2011) "Towards an Understanding of Civil Society Organisation's Involvement in Monitoring and Evaluation. Unpacking the Accountability and Feedback Function of M&E", *Discussion Paper* 2011-03, Antwerp, Institute of Development Studies and Management.
- Holvoet, N. and Inberg, L. (2011) "Gender Mainstreaming within the Context of Changing Aid Modalities: Evidence from Tanzania.", *Working Paper* 2011-03, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Holvoet, N. and Inberg, L. (2011) "Sector Monitoring and Evaluation Systems in the Context of Changing Aid Modalities: the Case of Niger's Health Sector", *Working Paper* 2011-02, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Molenaers, N., Nijs, L. and Huyse, H. (2011) "The Belgian NGO Landscape and the Challenges of the New Aid Approach: Dealing with Fragmentation and Emerging Complexities", *Discussion Paper* 2011-02, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Molenaers, N., Cepinskas, L. and Jacobs, B. (2011) "Budget Support and Policy/Political Dialogue. Donor Practices in handling (political) Crises", *Discussion Paper* 2011-01, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Verbeke, K. and Renard, R. (2011) "Development Cooperation with Middle Income Countries", *Working Paper* 2011-11, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.

Discussion Papers en Working Papers andere instituten

- Rothmann, I., Canavan, A., Cassimon, D., Coolen, A. and Verbeke K., (2011) "Moving towards a Sector-wide Approach (SWAp) for Health in Fragile States: Lessons Learned on the State of Readiness in Timor Leste, Sierra Leone and Democratic Republic of Congo", *KIT Working Paper H5*, Amsterdam, Koninklijk Instituut voor de Tropen.
- Verbeke, K. and Waeterloos, E. (2010) "Sub National Donors and the International Quest for Aid Effectiveness: Case-study Flanders", *EADI Policy Paper Series*, Bonn, EADI.

Artikel op website

- Molenaers, N. (2011) "Waar voor je geld? De paradox van goede ontwikkelingshulp", *MO*Dossier Ontwikkelingshulp* 3.0.

Rapporten

- Holvoet, N., Dewachter, S. and Gildemyn, M. (2011) "Strengthening National Evaluation Societies. An Exploratory Survey", *rapport*, Antwerp, University of Antwerp, Institute of Development Policy and Management, 44 blz.

- Holvoet, N. and Inberg, L. (2011) “Stocktaking and Assessing M&E Arrangements in Rwanda’s Health Sector: Evidence from Desk and Field Study”, *rapport*, Brussel, Belgian Sector Budget Support to Rwanda’s Health Sector, 65 blz.

Andere

- Cassimon, D. (2011) “Debt Relief as Disguised Budget Support”, *Policy brief* 5, The Aid Architecture Debate: Beyond Busan, Antwerp, Institute for Development Policy and Management, 4 blz.
- Holvoet, N. (2011) “The Paris Declaration and the Accra Agenda for Action through a Gender Lens”, *Policy brief* 3, The Aid Architecture Debate: Beyond Busan, Antwerp, Institute for Development Policy and Management, 4 blz.
- Holvoet, N. and Inberg, L. (2011) “Monitoring and Evaluation in the Context of Changing Aid Modalities”, *Policy brief* 4, The Aid Architecture Debate: Beyond Busan, Antwerp, Institute for Development Policy and Management, 4 blz.
- Molenaers, N. and Renard, R. (2011) “Budget Support and Political Conditionality”, *Policy brief* 1, The Aid Architecture Debate: Beyond Busan, Antwerp, Institute for Development Policy and Management, 4 blz.
- Molenaers, N. (2011) “The Role of Civil Society in Poverty Reduction Strategies”, *Policy brief* 2, The Aid Architecture Debate: Beyond Busan, Antwerp, Institute for Development Policy and Management, 4 blz.

3.2.1.3.

TG AP Interne IOB seminars in 2011

- **Marie Gildemyn** “Towards an Understanding of CSO’s Involvement in M&E Unpacking the Accountability and Feedback Function of M&E” (27 januari 2011).
- **Lode Smets** “Is Left Right? The Association Between Political Ideology and the Success of Economic Reform Programmes” (24 februari 2011).
- **Nadia Molenaers** “Debriefing on the 4th High Level Forum on Aid Effectiveness (Busan, Korea)” (12 december 2011).

3.2.1.4.

TG AP externe opdrachten in 2011

- **“O*Platform”**, VLIRUOS/DGOS (Brussel), BOS, 15 maart 2009-14 maart 2013. Budget in 2011 (exclusief reizen): 150.000,00€ (Promotoren: R. Renard, D. Cassimon, N. Holvoet en N. Molenaers).
- **“Gender opleidingscursus EU stafleden”**, DEVCO, Europese Unie (Brussel). 1-30 april 2011. Budget in 2011: 4.600,00€ . (Promotor: N. Holvoet).
- **“Debt Swaps and Innovative Approaches to Education Financing”**, UNESCO (Parijs, Frankrijk). 1-31 mei 2011. Budget in 2011: 3.648,00€. (Promotor: D. Cassimon).
- **“Joint Evaluatie Schuldverlichting DR Congo”**, ACE Europe (Mechelen), 1 januari-31 maart 2011. Budget in 2011: 18.656,00€ (Promotor: D. Cassimon).
- **“Joint Evaluatie Schuldverlichting DR Congo - Addendum”**, ACE Europa (Mechelen). 1-30 juni 2011. Budget in 2011: 4.000,00€. (Promotor: D. Cassimon).

3.2.2. THEMAGROEP “IMPACT OF GLOBLISATION” (TG IG).

De leden van de TG “Impact of Globalisation” delen een onderzoeksinteresse in de evaluatie van de impact van de recente golf van globalisering op de ontwikkeling van armere landen en hun meest kwetsbare bevolkingsgroepen. Het uitgangspunt van deze analyse is dat deze globalisatiegolf een reeks nieuwe opportuniteiten schept voor deze landen en hun armere bevolkingsgroepen in de strijd voor verdere ontwikkeling en armoedevermindering. Maar tegelijkertijd houdt die ook een reeks gevaren in. De onderzoeksinteresse van de groep spitst zich dan ook vooral toe op de vraag hoe deze landen opportuniteiten het best kunnen aanwenden en zich tegelijkertijd indekken tegen de mogelijke nadelige gevolgen ervan vooral voor hun armste bevolkingsgroepen. Dit gebeurt via de evaluatie van de impact van concrete interventies gelieerd aan het globalisatiefenomeen. Sommige leden van de TG analyseren deze impact vooral op het macro-economische niveau terwijl anderen de volledige cyclus van transmissiemechanismen in acht nemen, tot op het niveau van de impact op gezinsinkomen en gezinswelzijn (microniveau).

De TG profileerde zich tot hiertoe vooral op het verband met de ontwikkeling van drie belangrijke functionele dimensies van het globalisatiefenomeen, met name de globalisatie van financiële stromen, deze van handels- en productiestromen en de globalisatie van de arbeid en migratie. Vooral door het aantrekken van M. Prowse werd het onderzoeksdomein dit jaar ook uitgebreid met vraagstukken gerelateerd aan globale klimaatsveranderingen.

Stafmedewerkers 2011 (in alfabetische volgorde): Geovanna Benedictis (tot 30 juni 2011), German Calfat, Danny Cassimon (convenor, halftijds), Dennis Essers, Martin Prowse, Ana Rivas (vanaf 1 juli 2011)

PhD studenten 2011 (in alfabetische volgorde): Geovanna Benedictis (TEW-UA), Dennis Essers (TEW-UA), María Cecilia Gáname (TEW-UA), María Florencia Granato (TEW-UA), Mulubrhan Amare Reda (TEW-UA), Seydina Aboubacar Sadik Ndiaye (TEW-UA).

3.2.2.1. TG IG overzicht van de werking en realisaties in 2011

In de loop van 2011 verdiepte de TG zich verder in de impact van vier dimensies van het globalisatiefenomeen op ontwikkeling en armoedebestrijding, met name handel en regionale integratie, internationale migratie, globale financiële stromen, en klimaatveranderingen. Voor elk van deze dimensies bleven leden van de TG verder betrokken in (internationale) onderzoeksnetwerken.

Het lopende onderzoek over de relatie tussen interventies van handelsliberalisatie en armoede wordt voortgezet, voornamelijk in het kader van de lopende onderzoekswerkzaamheden van de doctoraatsstudenten van de TG (C. Ganame, F. Granato, M. Reda, N. Seydina) onder promotorschap van G. Calfat. Verder werd gestart met de valorisatie van afgerond doctoraatsonderzoek, onder meer van A. Rivas.

In het kader van de onderzoekslijn rond globale financiële vraagstukken werd de deelname aan het internationale en interdisciplinair onderzoeksprogramma “World Economy and Finance” helemaal afgerond met het voor publicatie klaarmaken van een studie rond het belang van instituties ter verklaring van dynamische processen in financiële globalisatie (subproject: “National and International Aspects of Financial Development”; hoofdonderzoeker: P. Demetriades, Leicester University, Verenigd Koninkrijk; gefinancierd door het Economic and Social Research Council (ESRC), Verenigd Koninkrijk). De publicatie in een internationaal peer-reviewed tijdschrift wordt verwacht begin 2012. Onderzoek over de impact van de globale financiële crisis

op een reeks ontwikkelingslanden werd verdergezet voornamelijk binnen het kader van de doctoraatswerkzaamheden van D. Essers. Er werd onder meer gekeken naar de specifieke rol van verschillen in politieke regimes (mate van democratie) ter verklaring van verschillen in het aanpassingsproces van landen na de crisis.

De onderzoekslijn in verband met migratie werd sterk uitgebouwd binnen het kader van de deelname van G. Calfat als projectleider van het sub-project “International Migration and Local Development” binnen het VLIRUOS IUS programma met de Universidad de Cuenca in Ecuador. De voorlopige onderzoeksoutput werd in 2011 gepubliceerd in een boek met als titel “Migración Internacional y Remesas: contribuciones al debate de su relación con el desarrollo”. Leden van de TG fungeerden hierbij als (co-)auteur van 4 hoofdstukken in het boek. G. Benedictis was ook co-auteur van een hoofdstuk over remittances migratie. In 2011 werd een lezingenreeks in Ecuador (5-8 oktober) over “Mobility and Development: the Experience of the Austro Region in Ecuador” verzorgd door G. Calfat en twee lokale medewerkers van de Universidad de Cuenca. Er werd voorbereidend werk geleverd voor het afnemen van een grote huishoudenquête in de provincie Azuay om de impact van migratie te meten. Twee nieuwe doctoraatsprojecten van lokale medewerkers van de Universiteit van Cuenca en onder supervisie van G. Calfat werden opgestart.

De TG organiseerde ook een tweedaagse technische workshop over de implementatie en het gebruik van “Community Based Monitoring Systems” (CBMS). Deze workshop werd gegeven door Dr. Celia Reyes, directeur “PEP (Policy and Economic Policy) Research Network” voor Azië en projectleider CBMS in de Filippijnen, de medewerker Alellie Sobreviñas^[1]. Deze workshop was tevens het startpunt voor het opzetten van een institutionele samenwerking tussen de TG en het PEP-CBMS netwerk. In dit kader nam G. Calfat deel aan de 9th PEP “Research Network General Meeting” in Cambodia (3-9 december) over de invoering van CBMS in verschillende landen. Het is de bedoeling van de TG om deze institutionele samenwerking in de toekomst te gebruiken voor netwerkonderzoek rond thema’s zoals migratie en de impact van de globale financiële crisis.

Tenslotte werd de onderzoekslijn in verband met de impact van klimaatvraagstukken, opgestart in 2009, verder uitgewerkt. M. Prowse werd gevraagd zijn expertise aan te wenden voor kwaliteitsbewaking voor het “Climate and Development Knowledge Network” (CDKN) onderzoeksprogramma alsook voor het leveren van expertassistentie in verband met klimaatbeleids-interventies in Zimbabwe en het opstellen van een evaluatiekader voor het “International Climate Fund” (een programma van ongeveer £1.3 miljard gespreid over 4 jaar). Deze drie opdrachten werden uitgevoerd voor DfID. Tenslotte leidde de reeds bestaande onderzoekslijn over klimaatfinanciering in het algemeen en, meer specifiek, vormen van ‘debt-for-nature swaps’ tot de publicatie van een artikel in *Global Environmental Change* en een nieuwe uitgewerkte case studie in Uruguay.

3.2.2.2. TG IG Publicaties in 2011

Artikel

- Cassimon, D., Prowse, M. and Essers, D. (2011) “The Pitfalls and Potential of Debt-for-nature Swaps: A US-Indonesian Case Study”, *Global Environmental Change* 21 (1): 93-102.

[1] The opnames van de workshop zijn te bekijken via <http://mediasite.ua.ac.be/mediasite/SilverlightPlayer/Default.aspx?peid=6996a40f3d524f0e935d358b11af9a9d>

Boek

- Germán, G. and Roldán, D. (eds.) (2011) *Migración Internacional y Remesas: Contribuciones al debate de su relación con el desarrollo*, Brussel, VLIRUOS, Antwerpen, Institute of Development Policy and Management en Cuenca (Ecuador), Universidad de Cuenca.

Hoofdstukken in boeken

- Benedictis, B. and Calfat, G. (2011) “Migración y asistencia escolar: cuando las remesas acortan la distancia a la escuela”, in: Calfat G. and Roldán D. (eds.) *Migración Internacional y Remesas: Contribuciones al debate de su relación con el desarrollo*, Brussel, VLIRUOS, Antwerpen, Institute of Development Policy and Management en Cuenca (Ecuador), Universidad de Cuenca: 56-91.
- Benedictis, G. en Berlage, L. (2011) “Transfer van migranten: een nieuwe bron van financiële middelen voor ontwikkeling”, in Berlage L. en Renard R. (eds.) *Ontwikkelingslanden en de nieuwe wereldorde*, Leuven, Acco: 211-238.
- Calfat, G. and Roldán, D. (2011) “Introducción”, in: Calfat G. and Roldán D. (eds.) *Migración Internacional y Remesas: Contribuciones al debate de su relación con el desarrollo*, Brussel, VLIRUOS, Antwerpen, Institute of Development Policy and Management en Cuenca (Ecuador), Universidad de Cuenca: IX-XVIII.
- Calfat, G. Benedictis, G. and Jara, K. (2011) “La inversión de remesas en educación en el Ecuador: el rol catalizador de la infraestructura educativa”, in: Calfat G. and Roldán D. (eds.) *Migración Internacional y Remesas: Contribuciones al debate de su relación con el desarrollo*, Brussel, VLIRUOS, Antwerpen, Institute of Development Policy and Management en Cuenca (Ecuador), Universidad de Cuenca: 21-55.
- Rivas, A. (2011) “Más allá de las remesas: el costo social de la migración en los niños de la región del Austro en Ecuador”, in: Calfat G. and Roldán D. (eds.) *Migración Internacional y Remesas: Contribuciones al debate de su relación con el desarrollo*, Brussel, VLIRUOS, Antwerpen, Institute of Development Policy and Management en Cuenca (Ecuador), Universidad de Cuenca: 290-323.

IOB Discussion Papers en IOB Working Papers

- Cassimon, D., Prowse, M. and Essers, D. (2011) “Financing the Clean Development Mechanism through Debt-for-Efficiency Swaps? Case study Evidence from a Uruguayan Wind Farm Project”, *Working Paper* 2011-06, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Prowse, M. (2011) “A Comparative Value Chain Analysis of Burley Tobacco in Malawi - 2003/04 and 2009/10”, *Working Paper* 2011-09, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Prowse, M. (2011) “A Century of Growth? A History of Tobacco Production and Marketing in Malawi 1890-2005”, *Working Paper* 2011-10, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.

Discussion Papers en Working Papers andere instituten

- Prowse, M. (2011) “Contract Farming in Developing Countries – A Review”, *A Savoir Working Paper* 9, Paris, Agence Française de Développement (November).
- Rivas, Ana (2011) “Export-led Growth and Income Differentials: Evidence from the Indonesian Assembly Manufacturing”, *Discussion Papers* 76, Centre for ASEAN Studies, University of Antwerp.

3.2.2.3. TG IG Interne IOB seminars in 2011

- **Martin Prowse** “Smallholder Tobacco Production and Food Security in Malawi” (28 april 2011).
- **Dennis Essers** “Democracy and External Shock Resilience in Developing Countries: Evidence from the Great Recession” (22 december 2011).

3.2.2.4. TG IG extern-gefinancierd onderzoek in 2011

- **“Migration and Local Development”**, VLIRUOS IUS (Brussel), IUS programma met de Universiteit van Cuenca (Ecuador). 1 januari-31 december 2011. Budget in 2011: 62.253,00€ (Promotor G. Calfat).
- **“Impact de la libéralisation commerciale sur les éages au Sénégal”**, VLIRUOS/DGOS (Brussel), ICP beurs, 1 oktober 2009-30 september 2013. Budget in 2010: 2.741,00€ (Promotor: G. Calfat; doctoraatstoelage: Seydina Aboubacar Sadikh Ndiaye).
- **“CDKN Technical Assistance - Zimbabwe Baseline Report”** en **“External Reviewer and Quality Assurance Specialist on CDKN Zimbabwe Engagement Project”**, Overseas Development Institute, London (Verenigd Koninkrijk), respectievelijk 1 december 2011-16 december 2012 en 10 juni 2011 – 9 juni 2012. Budget in 2011: 4.095,00€ (Promotor: M. Prowse).

3.2.2.5. TG IG betrokkenheid bij programma's overzee in 2011

German Calfat (Ecuador)

- Januari-december 2011, VLIRUOS, Brussel, IUS programma, subproject “Migration and Local Development”, Universidad de Cuenca, Cuenca.

3.2.3. THEMAGREP “POLITICAL ECONOMY OF THE GREAT LAKES REGION” (Tg PEGL).

Volgens de definitie van Ricardo (1820) handelt politieke economie over de verdeling van inkomens, rijkdom en macht tussen de verschillende groepen in de samenleving. De TG “Political Economy of the Great Lakes Region” past deze intellectuele traditie toe op de ontwikkelingen in Sub-Sahara Afrika en meer in het bijzonder in het gebied van de grote meren. De bepalende kenmerken van de TG zijn de interdisciplinaire benadering en de geografische gerichtheid, en deze leveren vele mogelijkheden op voor de studie van transformatieprocessen op verschillende niveaus: van lokale ontwikkelingsprocessen over regionale conflicten tot aspecten van mondiaal belang. De landen uit het gebied van de grote meren bevinden zich in verschillende stadia van conflict tot heropbouw. De onderzoeksagenda van de TG laat zich dan ook goed samenvatten in de titel “Van Conflict tot Inclusieve Ontwikkeling”.

Stafmedewerkers 2011 (in alfabetische volgorde): Stanislas Mararo Bucyalimwe (vrij doctor-assistent), Klara Claessens (vanaf 17 januari 2011), Tom De Herdt (halftijds), Sara Geenen, Marc-Olivier Herman (vrij assistent), Bert Ingelaere, J. Siku Kasereka (vrij assistent), Dominik Kohlhagen, Wim Marivoet, Omer Mirembe (vanaf 1 november 2011), Jude Murison, Eva Palmans (vrij doctor-assistent vanaf 1 december 2011), Filip Reyntjens (convenor), Kristof Titeca (halftijds), Stef Vandeginste (deeltijds 20% vanaf 8 februari 2011), Marijke Verpoorten (vanaf 1 oktober 2011).

PhD studenten 2011 (in alfabetische volgorde): Andrew Ainomugisha (PSW-UA), Klara Claessens (IOB), Sara Geenen (IOB), Bert Ingelaere (IOB), Wim Marivoet (TEW-UA), Zacharias Burihabwa (IOB).

Scholars in Residence in 2011: Kabuya Kalala, Tshiunza Mbiye.

3.2.3.1. TG PEGL overzicht van de werking en realisaties in 2011

De verdere uitvoering van de onderzoeksagenda van de TG heeft ook in 2011 sterke internationaal zichtbare resultaten opgeleverd. Deze agenda heeft zich ontplooid langs vier onderzoeklijnen:

- Politieke economie van armoede, landbouw en landbeleid (K. Claessens, T. De Herdt, S. Geenen, D. Kohlhagen, J. Murison, W. Marivoet, M. Verpoorten).
- Band tussen (illegale) economie en conflict (S. Geenen, K. Titeca).
- Processen van justitie na conflict op micro- en macro-niveau in Rwanda en Burundi (B. Ingelaere, D. Kohlhagen, F. Reyntjens, S. Vandeginste).
- Onmiddellijke geschiedenis (histoire immédiate) van politieke transitie en conflicten (T. De Herdt, S. Mararo, F. Reyntjens, S. Vandeginste).

Naast Discussion Papers en Working Papers en hoofdstukken in (internationale) verzamelwerken heeft dit onderzoek zijn neerslag gevonden in internationale peer-gerefererde tijdschriften als *African Affairs*, *Afrika Spectrum*, *Global Governance*, *Journal of Eastern African Studies*, *Journal of Human Development and Capabilities*, *Journal of Modern African Studies* en *Netherlands Quarterly of Human Rights*.

Reeds voor de vijftiende maal publiceerde de TG zijn jaarboek over de regio van de grote meren (*L'Afrique des grands lacs. Annuaire 2010-2011*, Parijs, L'Harmattan). Tevens verscheen, onder redactie van A. Ansoms en S. Marysse het edited volume *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A political economy perspective* (Basingstoke, Palgrave Macmillan).

De TG heeft in 2011 zijn institutionele samenwerking verdergezet met de Université Catholique du Congo (Kinshasa) en de Université Catholique de Bukavu, beide in de DR Congo, de University of Western Cape (Zuid-Afrika), de Faculty of Development Studies van de Mbarara University of Science and Technology (Oeganda) en de Université du Burundi. Dit laatste programma, op financiering van VLIR UOS, loopt over een periode van tien jaar voor een bedrag van 4,5 miljoen euro.

Op 26 en 27 mei 2011 organiseerde de TG, in samenwerking met de University of Texas (Austin) een international expertenseminar over "Constitutional Design and Conflict Management in Africa" met deelnemers uit België, Duitsland, Italië, Nigeria, het VK, de VS en Zuid-Afrika.

Op 21 september werd aan Sara Geenen de EADI Prize for Development Studies 2011 toegekend voor haar paper "Constraints, Opportunities and Hope. Artisanal Gold Mining and Trade in South-Kivu: DR Congo". De Prijs werd officieel uitgereikt tijdens de EADI General Conferencen in York (Verenigd Koninkrijk).

3.2.3.2.

TG PEGL Publicaties in 2011

Artikels

- De Herdt, T. and Marivoet, W. (2011) "Capabilities in Place: Locating Poverty and Affluence in Kinshasa (Democratic Republic of the Congo)", *Journal of Human Development and Capabilities*, 12 (2): 235-256.
- Geenen, S. (2011) "La suspension des activités minières artisanales au Sud-Kivu", *La Revue Nouvelle* 66 (7-8): 100-106.
- Geenen, S. (2011) "Relations and Regulations in Local Gold Trade Networks in South Kivu, Democratic Republic of Congo", *Journal of Eastern African Studies* 5 (3): 427-446.
- Ingelaere, B. (2011) "Book Review, Timothy Longman: Christianity and Genocide in Rwanda", *Journal of Modern African Studies* 49 (1): 174-177.
- Jeffery, L. and Murison, J. (2011) "Special Issue : Return and onward Migration", *Population, space and place* 17 (2): 131-193.
- Jeffery, L. and Murison, J. (2011) "The Temporal, Social Spatial and Legal Dimensions of Return and onward Migration", *Population, space and place* 17 (2): 131-192.
- Reyntjens, F. (2011) "Behind the Façade of Rwanda's Elections", *Georgetown Journal of International Affairs* Summer/Fall: 64-69.
- Reyntjens, F. (2011) "Constructing the Truth, Dealing with Dissent, Domesticating the World: Governance in Post-Genocide Rwanda", *African Affairs* 110 (438): 1-34.
- Reyntjens, F. y Vandeginste, S. (2010) "Crónica política de Ruanda y Burundi 2009-2010", *Cuadernos Fundación Sur* 24 (4-5): 1-35.
- Reyntjens, F. (2011) "Elections présidentielles d'août 2010 : miroir de la gouvernance au Rwanda", *La revue nouvelle*: 96-103.
- Titeca, K., Joossens, L. and Raw, M. (2011) "Cigarette Smuggling and War Economies in Central and Eastern Africa", *Tobacco Control* 20: 226-232.
- Titeca, K. (2011) "Access to Resources and Predictability in Armed Rebellion: The FAPC's Short-lived 'Monaco' in Eastern Congo", *Afrika Spectrum* 2: 43-70.
- Vandeginste, S. (2011) "Bypassing the Prohibition of Amnesty for Human Rights Crimes under International Law: Lessons learned from the Burundi Peace Process", *Netherlands Quarterly of Human Rights* 29 (2): 189-211.
- Vandeginste, S. and Sriram, C. L., S. (2011) "Power-Sharing and Transitional Justice: a Clash of Paradigms?", *Global Governance* 17 (4): 489-505.
- Vandeginste, S. (2011) "Power-Sharing as a Fragile Safety Valve in Times of Electoral Turmoil: the Costs and Benefits of Burundi's 2010 Elections", *Journal of Modern African Studies* 49 (2): 315-335.

Boeken

- Ansoms, A. and Marysse, S. (eds.) (2011) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- Bucyalimwe, M.S. (ed.) (2011) Mgr Gaspard Kajjiga Balihuta (1922-1976). *Prêtre, Inspecteur Diocésain, et Homme de Culture*, Cerlangue, Association Les Amis de Goma.
- Bucyalimwe, M.S. (ed.) (2010) *Leadership et Responsabilité. Hommage à l'Honorable Balthazar Rugenera Mucyo Bwiru*, Uvira/Bukavu, Association Isoko-Kivu.

Annuaire “L’Afrique des grands lacs”

- Marysse, S., Reyntjens, F. et Vandeginste, S. (eds.) (2011) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan.

Hoofdstukken in boeken

- Ansoms, A. and Claessens, K. (2011) “Land Relations and Local Livelihoods in the Great Lakes Region”, in: Ansoms A. and Marysse S. (eds.) (2011) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan: 1-25.
- Bucyalimwe, M.S. (2011) “Introduction: ‘Vitam impendere vero’”, in: Bucyalimwe M.S. (ed.) *Mgr Gaspard Kajiga Balihuta (1922-1976). Prêtre, Inspecteur Diocésain, et Homme de Culture*, Cerlangue, Association Les Amis de Goma: 6-12.
- Bucyalimwe, M.S. (2010) “Balthazar Rugenera Mucyo Bwiru, la „voix des transplantés : au-delà de la polémique”, in: Bucyalimwe, M.S. (ed.) (2010) *Leadership et Responsabilité. Hommage à l’Honorable Balthazar Rugenera Mucyo Bwiru*, Uvira/Bukavu, Association Isoko-Kivu: 142-190.
- Bucyalimwe, M.S. (2010) “La guerre de 1993 dans l’axe Walikale-Masisi-Bwito/Rutshuru : Prises de position à chaud”, in: Bucyalimwe, M.S. (ed.) (2010) *Leadership et Responsabilité. Hommage à l’Honorable Balthazar Rugenera Mucyo Bwiru*, Uvira/Bukavu, Association Isoko-Kivu: 243-278.
- Bucyalimwe, M.S. (2011) “Abbé Gaspard Kajiga et Pastorale de la Culture”, in: Bucyalimwe M.S. (ed.) *Mgr Gaspard Kajiga Balihuta (1922-1976). Prêtre, Inspecteur Diocésain, et Homme de Culture*, Cerlangue, Association Les Amis de Goma: 202-234
- Bucyalimwe, M.S. (2011) “L’enfer c’est les autres: les délateurs à l’assaut contre l’abbé Gaspard Kajiga et son œuvre”, in: Bucyalimwe M.S. (ed.) *Mgr Gaspard Kajiga Balihuta (1922-1976). Prêtre, Inspecteur Diocésain, et Homme de Culture*, Cerlangue, Association Les Amis de Goma: 236-283
- Bucyalimwe, M.S. (2011) “Conclusion: ‘Sois pareil au promontoire que les flots battent sans répit: il reste debout, et autour de lui s’endort la colère de l’onde’ (Marc Aurèle)”, in: Bucyalimwe M.S. (ed.) *Mgr Gaspard Kajiga Balihuta (1922-1976). Prêtre, Inspecteur Diocésain, et Homme de Culture*, Cerlangue, Association Les Amis de Goma: 453-459.
- Claessens, K. (2011) “Les limites des réformes foncières étatiques dans un contexte de pluralisme juridique au Burundi: une approche sous l’angle du genre”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 23-40.
- Geenen, S. (2010) “The Gold Trade in Butembo”, in: Cuvelier J. (ed.) *The Complexity of Resource Governance in a Context of State Fragility: the Case of Eastern DRC*, London, IPIS and International Alert: 21-25.
- Geenen, S. (2011) “Local Livelihoods, Global Interests and the State in the Congolese Mining Sector”, in: Ansoms A. and Marysse S. (eds.) (2011) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan: 147-169.
- Geenen, S. (2011) “Constraints, Opportunities and Hope: Artisanal Gold Mining and Trade in South Kivu (DRC)”, in: Ansoms A. and Marysse S. (eds.) (2011) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan: 192-214.

- Geenen, S., Kamundala, G. et Iragi, F. (2011) “Le paris qui paralysait: la suspension des activités minières artisanales au Sud-Kivu”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 161-184.
- Houssa, R., Verpoorten, M. (2011) “Food Standards as Barriers or Catalysts : the Case of Benin’s Shrimp Exports to EU”, in: Centre interuniversitaire de formation permanente (ed.) *19ème Congrès des économistes belges de langue française*, Charleroi, Centre interuniversitaire de formation permanente: 449-473.
- Ingelaere, B. (2011) “The Ruler’s Drum and the People’s Shout: Accountability and Representation on Rwanda’s Hills”, in: Straus S. and Waldorf L. (eds.) *Remaking Rwanda. State Building and Human Rights after Mass Violence*, Madison, University of Wisconsin Press: 67-78.
- Ingelaere, B. (2011) “The Rise of ‘Meta-Conflicts’ during Rwanda’s Gacaca Process”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 303-318.
- Kohlhagen, D. (2011) “In Quest of Legitimacy: Changes in Land Law and Legal Reform in Burundi”, in: Ansoms A. and Marysse S. (eds.) (2011) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan.
- Kohlhagen, D. (2011) “Conflits fonciers sur ordonnance: l’imbroglio juridique et social dans les ‘villages de paix’ de Rumonge”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 41-64.
- Kohlhagen, D. (2011) “L’activité juridique au Burundi: données quantitatives”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 65-84.
- Marivoet, W. (2011) “L’évolution du bien-être dans huit villes congolaises entre 1975 et 2005”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 207-232.
- Marysse, S. and Geenen, S. (2011) “Triangular Arm Wrestling: Analysis and Revision of the Sino-Congolese Agreements”, in: Ansoms A. and Marysse S. (eds.) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa. A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan: 237-251.
- Reyntjens, F. and Lemarchand, R. (2011) “Mass Murder in Eastern Congo, 1996-1999”, in: Lemarchand R. (ed.) *Forgotten Genocides. Oblivion, Denial, and Memory*, Philadelphia, University of Pennsylvania Press: 20-36.
- Reyntjens, F. (2011) “Chronique politique du Rwanda, 2010-2011”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 233-260.
- Reyntjens, F. (2011) “Waging (Civil) War Abroad: Rwanda and the DRC”, in: Straus S. and Waldorf L. (eds.), *Remaking Rwanda. State Building and Human Rights after Mass Violence*, Madison, University of Wisconsin Press: 132-151.
- Titeca K. (2011) “The Impact of War and Peace on the Border Town of Arua, Uganda”, in: Bouvier J., Bakole J., Swinne D. (eds.) *Poverty in Medium and Small Cities of Developing Countries*. UN Habitat, Arsom-Kaow: 179-188.
- Vandeginste, S. (2011) “Chronique politique du Burundi 2010-2011”, in: Marysse S., Reyntjens F. et Vandeginste S. (eds.) *L’Afrique des grands lacs*. Annuaire 2010-2011, Paris, L’Harmattan: 1-22.
- Vandeginste, S. (2011) “Burundi”, in: Mehler A. (ed.) *Africa Yearbook. Politics, Economy and Society South of the Sahara in 2010* (Vol. 7), Leiden/Boston, Brill Publishers: 295-304.

Doctoraatsverdediging
S. Dewachter, Leuven,
23 februari 2011.

IOB Discussion Papers en IOB Working Papers

- Helbig de Balzac, H., Ingelaere, B. et Vandeginste, S. (2011) "Pratiques de votes et pensées politiques des électeurs durant les élections de 2010 au Burundi", *Discussion Paper* 2011-05, Antwerp, Institute of Development Studies and Management.
- Marivoet, W. et Keje, H. (2011) "Approfondir le profilage géographique de la pauvreté en RDC. L'introduction d'indices composites sur base des avoirs", *Discussion Paper* 2011-01, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Vandeginste, S. (2011) "The African Union, Constitutionalism and Power-sharing", *Working Paper* 2011-05, Antwerp, Institute of Development Policy and Management
- Verpoorten, M. (2011) "Leave None to claim the Land: A Malthusian Catastrophe in Rwanda?", *Working Paper* 2011-07, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.
- Verpoorten, M. (2011) "Measure for Measure: How well do we measure Micro-Level Conflict Intensity?", *Working Paper* 2011-08, Antwerp, Institute of Development Policy and Management.

Discussion Papers en Working Papers andere instituten

- De Luca, G. and Verpoorten, M. (2011) "From Vice to Virtue? Civil War and Social Capital in Uganda", *LICOS discussion papers* 298, Leuven, Centre for Institutions and Economic Performance, KU Leuven.
- Verpoorten, M. (2011) "Leave None to Claim the Land: a Malthusian Catastrophe in Rwanda?", *LICOS discussion papers* 291, Leuven, KU Leuven, Centre for Institutions and Economic Performance.
- Verpoorten, M. (2011) "Measure for Measure: How Well do we Measure Micro-level Conflict Intensity?", *LICOS discussion papers* 271, Leuven, KU Leuven, Centre for Institutions and Economic Performance.

Rapporten

- Kohlhagen, D. (2011) "Les défis de la justice de proximité au Burundi. Synthèse de la réflexion nationale de 2011", *rapport*, EU Program 'Gutwara Neza', Bujumbura (Burundi), 56 blz.
- Reyntjens, F. (ed.) (2011) Research and LDI Assessment African Studies Centre, *rapport*, Leiden, African Studies Centre, 24 blz.

Artikels in kranten en tijdschriften

- Geenen, S. (2011) "Ban op ambachtelijke mijnbouw in Zuid-Kivu: 'Alsof de president ons langzaam wil vermoorden'", *Mo*Magazine*, april 2011 (83): 36-39.
- Reyntjens, F. (2011), "License to kill?", *De Standaard*, 9 mei 2011: 37.
- Reyntjens, F. (2011) "De verenigde provinciën van het federale België", *De Morgen*, 23 februari 2011: 18.
- Reyntjens, F. (2012) "Zappen met een vodge papier", *De Standaard*, 10 januari 2012: 23.
- Reyntjens, F. (2010) "Gbagbo, Loukachenko, Kagame: cherchez la différence", *Le Soir*, 22 décembre 2010: 14.
- Titeca, K., Van Puijenbroek J. en Vlassenroot K. (2011) "Het meest vergeten conflict ter wereld", *De Morgen* 6 september 2011, 23.
- Titeca, K., van Puijenbroek, J. and Vlassenroot, K. (2011) "Internationale actie vereist tegen gruweldaden Leger van de Heer", *Reformatorisch Dagblad*, 1 augustus 2011.

- Titeca, K., Van Puijenbroek, J., Vlassenroot, K. (2011) “Het meest vergeten conflict ter wereld”, *Friesch Dagblad*, 18 juli 2011.
- Titeca, K. (2011) “The Winner takes it all. Verkiezingen, geld en budgetsteun in Uganda”, *Mo* opinie*, 7 april 2011.
- Verpoorten, M. en Van Campenhout, B. (2011) “Hoe ggo’s de wereld helpen redden”, *De Morgen*, 16 juni 2011: 22.
- Vlassenroot, K., Titeca, K. en Flaam, H. (2011) “Team America’s jacht op Joseph Kony”, *De Morgen*, 30 oktober 2011: 18.

Artikel op website

- Kohlhagen, D. (2011) “Bienvenus en Belgique, mais un peu tard”, *Agenda Interculturel* (292): IV-VI.

3.2.3.3.

TG PEGL externe opdrachten in 2011

- **“Netherlands Programme for Institutional Strengthening of Post-Secondary Education and Training Capacity of the Faculty of Development Studies at Mbarara University of Science and Technology (MUST) in Uganda”**, NUFFIC en Instituut voor Ontwikkelingsvraagstukken, Universiteit Tilburg (Nederland), 1 januari 2007-31 december 2011. Budget in 2011: 42.681,00€ (Promotor: F. Reyntjens).
- **“Empowering the Poor or Protecting the Powerful? Externally induced Reforms and Agency of Local Actors. A Case Study on Land Dynamics in Rwanda and Burundi”**, Geconcerteerde Onderzoeksacties (GOA) (Universiteit Antwerpen), 1 januari 2009-31 december 2012. Budget in 2011: 130.000,00€ (Promotoren: F. Reyntjens, J. Bastiaensen, W. Vandenhoe, J. Vranken).
- **“Recherches et formation en développement post-conflits et gouvernance locale/regionale”**, VLIRUOS (Brussel), microprojecten DR Congo, 1 augustus 2009-31 juli 2012. Budget in 2011: 69.480,00€ (Promotor: F. Reyntjens).
- **“Programme partenaire pour la coopération universitaire institutionnelle entre l’Université du Burundi et les universités flamandes (Fase I)”**, VLIRUOS (Brussel), IUS programma Burundi, 1 april 2011-31 maart 2012. Budget in 2011: 360.000,00€ (Promotor: F. Reyntjens).
- **“The Crossborder Informal Economy in Sub-Saharan Africa: Criminalisation or Survival? Case-study West Nile Region”**, FWO - Research Foundation Flanders, postdoctoral fellowship (Brussel), 1 oktober 2009-30 september 2012. Budget in 2011: 55.000,00€ (Promotor: T. De Herdt, toelage K. Titeca).
- **“Small-scale Trade in the Great Lakes Region. Economic Empowerment of Women”**, International Alert (Londen, Verenigd Koninkrijk). 1 oktober-31 december 2011. Budget in 2011: 7.800,00€. (Promotor: K. Titeca).
- **“Peasants, Power, Identity and the Past. An Anthropological and Micro-Level Exploration of Rwanda’s Conflict Cycle with a Focus on shifting Cleavages and changing Identities (1980-2010)”**, VLIRUOS VLADOC beurzen (Brussel), 1 januari 2009-31 december 2012. Budget in 2011: 42.282,00€ (Promotor: F. Reyntjens, doctoraatstoelage B. Ingelaere).

3.2.3.4.

TG PEGL betrokkenheid bij programma’s overzee in 2011

Tom De Herdt (DR Congo)

- April-december 2011, VLIRUOS, Brussel, IUS programma “Décentralisation et développement local”, Université Catholique du Congo, Kinshasa.

- Januari-december 2011, IOB Lange-termijn Institutionele Samenwerking, Université Catholique du Congo, Faculté d'économie du développement, Kinshasa.
- Januari-december 2011, VLIRUOS, Brussel, Eigen Initiatief "Renforcement des capacités académiques en économie et développement humain", Université Catholique du Congo, Faculté d'économie du développement, Kinshasa.

Filip Reyntjens (Burundi, Oeganda)

- April-december 2011, VLIRUOS, Brussel, IUS programma "Programme partenaire pour la coopération universitaire institutionnelle entre l'Université du Burundi et les universités flamandes", Université de Burundi, Bujumbura.
- Januari-december 2011, NUFFIC-project in samenwerking met het Instituut voor Ontwikkelingsvraagstukken (IVO), Universiteit van Tilburg (Nederland), "Institutional Strengthening of the Faculty of Development Studies", Mbarara University of Science and Technology, Faculty of Development Studies, Mbarara.

3.2.4. THEMAGROEP "POVERTY & WELL-BEING AS A (LOCAL) INSTITUTIONAL PROCESS" (TG PIP).

Het onderzoek van de TG "Poverty & Well-Being as a (local) Institutional Process" vertrekt van een actor-georiënteerde theoretische visie. Deze visie conceptualiseert het ontwikkelingsproces als de evoluerende uitkomst van de strategieën en sociale praktijken van diverse sociale actoren in een conditionerende socio-institutionele context. Enerzijds genereert die (collectieve) inspiratie en mogelijkheden tot samenwerking maar anderzijds bepalen expliciete en impliciete verdelings- en uitsluitingsmechanismen in een diversiteit van politieke arena's in grote mate wie meer of minder arm is. De focus op (arme) actoren uit zich in een prioritaire aandacht voor lokale institutionele processen en hun vertaling naar capaciteitsmogelijkheden en -beperkingen. Dit impliceert onvermijdelijk ook ruime aandacht voor de samenhang van deze lokale processen met meso- en macro-evoluties en -beleid. Van hieruit is het onderzoek ook beleidsgericht aangezien de analyse van "actoren in institutionele context" ook onmiddellijk aanknopingspunten biedt voor algemeen beleid en ontwikkelingsinterventies die kunnen bijdragen tot het verminderen van uitsluiting en het verhogen van de economische, sociale, politieke en culturele capaciteiten van arme actoren.

Naast het bijdragen aan de algemene, theoretische discussie met betrekking tot ontwikkeling en armoede, spitst het onderzoek van de TG zich toe op een aantal thema's en geografische concentratieregio's. Omwille van de voordelen van lokale verankering gebeurt veel van het onderzoek in coördinatie met de huidige LTIS-partners in de DR Congo en Nicaragua. Belangrijke lange termijn onderzoeksthema's zijn het (gebrek aan) rekenschap van publieke diensten, de institutionele voorwaarden voor een (beter) functioneren van en een betere toegang tot markten (microfinanciering, waardeketens) en problemen van lokale organisatie en collectieve actie. Recent is er ook meer aandacht voor het beheer van en de strijd om landrechten en natuurlijke hulpbronnen, al dan niet in de context van energie- en klimaatcrisis, én de opgang van translokale "livelihood"-strategieën, (inter)nationale migratie en geografische mobiliteit. In de samenwerking met de TG "Political Economy of the Great Lakes Region" groeide ook een nieuwe articulatie van het onderzoek rond het thema "reële economie, staat en samenleving". Naast de algemene theoretische aanpak komen hier verschillende thematische onderzoekslijnen samen, onder meer (gebrek aan) rekenschap voor publieke diensten, markten en waardeketens en toegang tot land.

Stafmedewerkers 2011 (in alfabetische volgorde): Johan Bastiaensen (convenor), Tom De Herdt (halftijds), Griet Steel, Kristof Titeca (halftijds), Gert Van Hecken (vrij doctor-assistent vanaf 1 maart 2011), Inge Wagemakers, Nanneke Winters.

PhD studenten 2011 (in alfabetische volgorde): Selmira Flores (IOB), Frédéric Huybrechs (IOB), René Mendoza (IOB), Pierre Merlet (IOB), Juan Carlos Polvorosa (TEW-UA), Famory Sinaba (TEW-UA), Inge Wagemakers (IOB), Nanneke Winters (IOB)

3.2.4.1.

TG PIP overzicht van de werking en realisaties in 2011

Microfinanciering en waardeketens (in de context van rurale ontwikkeling) - Rond microfinanciering bood de zware crisis van 2009-2011 in Nicaragua zeer interessant materiaal voor onderzoek over haar gecontesteerde rol in (rurale) ontwikkeling zowel in Nicaragua als in de bredere Latijns-Amerikaanse context. Hierover werden verschillende publicaties gerealiseerd. Er was ook een bijdrage op de tweede European Microfinance Research Conference in Groningen. Het leidde ook tot het initiatief voor een internationale conferentie over 'Microfinanciering in Nieuws Links in Latijns-Amerika' ism het Franse microfinancieringsnetwerk CERISE, het European Center for Research on Microfinance (CERMI-Brussel) en de Latijnsamerikaanse associatie van rurale microfinancieringsorganisaties (FOROLACFR). Deze conferentie is gepland voor november 2012. In Nicaragua werd ook onderzoek gedaan naar de waardeketens in de zuivelindustrie met name in het kader van het doctoraatsonderzoek van S. Flores (vanuit een gender-perspectief) en J.C. Polvorosa (vanuit een contract choice perspectief). R. Mendoza's doctoraat over rurale ontwikkeling en de praktijken van gatekeepers in waardeketens in Nueva Segovia, Nicaragua werd met succes voorverdedigd eind 2011. Publieke verdediging voorzien op 25 mei 2011. In Mali werkte Famory Sinaba verder rond biocertificatie van sesam en katoen (ism het Vlaams Instituut voor Landbouw- en Veeteelt Onderzoek). In het PEGL-PIP Congo-onderzoek werd door K. Titeca onderzoek gedaan omtrent de 'illegale' internationale handel in het conflictgebied aan de noord-oostelijke grens van het land.

Land en natuurlijke hulpbronnen - In mei 2011 verdedigde Gert Van Hecken zijn doctoraat over Payments for Environmental Services (PES). Er werden eveneens verschillende internationale publicaties voorbereid. In het verlengde van dit doctoraat, vatte Frédéric Huybrechs onder tussen een nieuwe doctoraatstudie over de combinatie van microfinanciering en milieu/PES ('Green Microfinance') aan. Pierre Merlet zal zich in zijn doctoraat specifiek toeleggen op de problematiek van de toegang tot land (van familieboeren versus grootschalige ondernemers) in de context van de gecombineerde milieu, voedsel en energiecrisis. Een Discussion Paper over land grabbing werd afgerond en zal in 2012 verschijnen. Inge Wagemakers realiseerde enkele publicaties over landconflicten in Kinshasa, DR Congo.

Translokale livelihoods, migratie en mobiliteit - G. Steel, N. Winters en de Nicaraguaanse onderzoeker C. Sosa verrichten onderzoek naar translokale livelihoods, mobiliteit en lokale ontwikkeling, met een specifieke aandacht voor rurale jongeren. Hierover realiseerden ze twee publicaties. N. Winters werkte in het kader van haar doctoraat het etnografisch onderzoek naar Zuid-Zuid migratie uit met veldwerk in Costa Rica. Voorlopige resultaten hiervan werden gepresenteerd tijdens SIEF 2011 (Lissabon). In samenwerking met lokale onderzoekers rondde ze ook de eenjarige studie rondom Financial Diaries af. Een deel van de resultaten hiervan werden gepresenteerd tijdens een IOB lunch seminar. Ze was ook co-organisator van NALACS' internationale conferentie getiteld "Contested Mobility: People, Commodities and Policies across

Latin America and the Caribbean” welke plaatsvond in Leiden op 13 en 14 oktober 2011 en werd ondersteund door NALACS (Netherlands Association for Latin American and Caribbean Studies), CEDLA (Centre for Latin American Research and Documentation), Universiteit Leiden en het IOB.’

Reële economie, staat en samenleving in Congo -Op het snijpunt van de TG PIP en PEGL verrichten T. De Herdt, K. Titeca en I. Wagemakers onderzoek gefocust op de “Real Economy” (MacGaffey) en “Real Statehood” (Olivier de Sardan) in DR Congo. Het project over de reconstructie van de staat in RD Congo (teamleider T. De Herdt) werd afgerond evenals het project over de decentralisatie van de publieke diensten (teamleider K. Titeca). Wagemakers werkte in Kinshasa verder aan haar doctoraatsonderzoek rond lokaal bestuur in de context van snelle stedelijke groei en een zwakke staat. K. Titeca verrichtte onderzoek en publiceerde in het kader van zijn post-doctoraal project over de reële economie in het grensgebied tussen de DR Congo, Oeganda en Soedan.

Lange termijn partnerschappen - De TG investeerde ook in 2011 substantieel in de LTIS-partnerschappen met DR Congo en Nicaragua. In DR Congo ging het IUS effectief van start met o.a. de voorbereiding van enkele nieuwe doctoraatsprojecten. In Nicaragua liep het VLIR Eigen Initiatief verder: IOB nam actief deel van de strategische planning van Nitlapan, enkele lokale publicaties werden gerealiseerd en eind 2011 startte ook de nieuwe versie van het diplomado ‘Territorios, Actores y Estrategias de Desarrollo’ opgestart in Rio Blanco.

Andere - Qua beleidsondersteuning bleef G. Steel in 2010 lid van de Latijns-Amerika-Commissie van de partnerdienst van Broederlijk Delen en was G. Van Hecken werkzaam als Nicaragua-steunpunt van diezelfde NGO. N. Winters was actief als bestuurslid van NALACS (Netherlands Association of Latin American and Caribbean Studies).

3.2.4.2.

TG PIP Publicaties in 2011

Artikels

- Bédécarrats, F., Bastiaensen, J. et Doligez, F. (2011) “Nouvelles gauches et inclusion financière: la microfinance contestée en Bolivie, en Équateur et au Nicaragua”, *Critique Internationale Science-Po* 52 (juillet-septembre): 129-153.
- Flores, S. and Bastiaensen, J. (2011) “Gender Bias in Nicaraguan Dairy Chains”, *Enterprise Development and Microfinance* 22 (3): 196-209.
- Steel, G. and C. Sosa (2011) “Estrategias de vida y rutas de desarrollo de jóvenes rurales en Nicaragua: los casos en Muy Muy y en Matiguás”, *Encuentro* 89: 63-79.
- Steel, G., Winters, N. and Sosa, C. (2011) “Mobility, Translocal Development and the Shaping of Development Corridors in (Semi) Rural Nicaragua”, *International Development Planning Review* 33 (4): 409-428.
- Titeca, K. and De Herdt, T. (2011) “Real Governance beyond the ‘failed State’: Negotiating Education in the Democratic Republic of the Congo”, *African Affairs* 110 (439): 213-231.
- Wagemakers, I. (2011) “De stadsrand van Kinshasa”, *Agora Tijdschrift voor sociaal-ruimtelijke vraagstukken* 27 (2): 11-14.

Boek

- Van Hecken, G. (2011) *Payments for Environmental Services and Governance of Natural Resources for Rural Communities: beyond the Market-based Model. An Institutional Approach*. Case Studies from Nicaragua, Doctoraatsthesis, Antwerpen, Universiteit Antwerpen, Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en –beheer.

Hoofdstukken in boeken

- André, G., De Herdt, T., Egboki, L., Imbongo, D., Iwewe Kpongo, C., Kitshiaba, J.-M., Konen, A., Mnsic-Garac, S., Mundala, D., Ndjibu, R., Nlandu, H., Poncelet, M., Titeca, K. et Wagemakers, I. (2011) “L'école primaire congolaise entre héritage, hybridité et résilience”, in: De Herdt T. (ed.) *A la recherche de l'état en R-D Congo. Acteurs et enjeux d'une reconstruction post-conflit*, Paris, Harmattan: 115-158.
- Bastiaensen, J. (2011) “Crisis van de Nicaraguaanse microfinanciering: Sandinistische sabotage of mainstream mislukking?”, in: Roosens P., Claessens E. en Stavreska V. (eds.) *Wereldwijd Bekeken: Essays in IMD*, Antwerpen, Universitas: 63-94.
- Bastiaensen, J., Marchetti, P. (2011) “Rural Microfinance and Agricultural Value Chains: Strategies and Perspectives of the Fondo de desarrollo local in Nicaragua”, in: Almandariz B., Labie M. (eds.) *The Handbook of Microfinance*, Singapore, World Scientific Publishers: 461-500.
- De Herdt, T. et Poncelet, M. (2011) “La reconstruction entre l'état et la société”, in: De Herdt T. (ed.) *A la recherche de l'état en R-D Congo. Acteurs et enjeux d'une reconstruction post-conflit*, Paris, Harmattan: 7-38.
- De Herdt, T., Titeca, K. and Wagemakers, I. (2011) “Making Investment in Education Part of the Peace Dividend in DRC”, in: UNESCO (ed.) *The Hidden Crisis: Armed Conflict and Education*, Paris, UNESCO.
- Wagemakers, I., Makangu Diki, O., De Herdt, T. et Kitshiaba, J.-M. (2011) “Lutte foncière dans la ville : gouvernance de la terre agricole urbaine à Kinshasa et Kikwit”, in: De Herdt T. (ed.) *A la recherche de l'état en R-D Congo. Acteurs et enjeux d'une reconstruction post-conflit*, Paris, Harmattan: 73-114.
- Wagemakers, I. and Makangu Diki, O. (2011) “Governance of Urban Agricultural Space: Struggle for Land in Kinshasa (DRC)”, in: Marysse S. and Ansoms A. (eds.) *Natural Resources and Local Livelihoods in the Great Lakes Region of Africa: A Political Economy Perspective*, Basingstoke, Palgrave Macmillan: 68-82.

IOB Working Paper

- Bastiaensen, J. and Marchetti, P. (2011) The Nicaraguan Microfinance Crisis. Between the Scylla of Business for Profit and the Charybdis of Clientelism, *Working Paper* 2011-04, Antwerpen, Institute of Development Policy and Management.

Discussion Papers en Working Papers andere instituten

- Bastiaensen, J., Flores, S., Steel, G., Sosa, C., Martínez, S. y Aleman, M. (2011) “Territorio, actores y estrategias de desarrollo”, *Cuaderno de Investigación*, Serie “Territorio, actores y desarrollo” 40. Managua, Instituto Nitlapan, Universidad Centroamericana, 60 blz.
- Flores, S., Barrera, J., Bastiaensen, J., Castro, A., Martínez, S. y Polvorosa, J. (2011) “Las cadenas de lácteos y su interacción con la dinámica de género: La experiencia en Matiguás y MuyMuy, Nicaragua”, *Cuaderno de Investigación*, Serie “Territorio, actores y desarrollo” 39. Managua, Instituto Nitlapan, Universidad Centroamericana, 153 blz.

Rapport

- De Herdt, T., Titeca, K. and Wagemakers, I. (2011) "Making Investment in Education Part of the Peace Dividend in DRC", *rapport*, Education for All Global Monitoring Report 2011 "The Hidden Crisis: Armed Conflict and Education", Paris, UNESCO, 38 blz.

3.2.4.3. TG PIP Interne IOB seminars in 2011

- **Nanneke Winters** "Researching Migration and Development in Semi-Rural Nicaragua: Opportunities and Limitations of Applying Financial Diaries" (26 mei 2011).

3.2.4.4. TG PIP extern-gefinancierd onderzoek in 2011

- **"Generating Knowledge and Strengthening Synergies for Rural Development. Pilot Project for an innovative Approach to social Learning in Muy Muy and Matiguás"**, VLIRUOS (Brussel), Eigen Initiatief, 1 maart 2009-31 april 2013. Budget in 2011: 104.022,00€ (Promotor: J. Bastiaensen; co-promotor: M. Craps, Hogeschool-Universiteit Brussel).
- **"RDCO- Strategic Policy Support for Post-conflict Reconstruction in D.R. Congo"**, Long-term research programme "Society and Future", Federaal Wetenschapsbeleid, BELSPO, 1 december 2007-31 maart 2011. Geen budget in 2011. (Promotor: T. De Herdt).
- **"Programme partenaire pour la coopération universitaire institutionnelle entre l'Université Catholique du Congo et les universités flamandes (Fase I)"**, VLIRUOS (Brussel), IUS programma Congo, 1 april 2011-31 maart 2012. Budget in 2011: 310.000,00€ (Promotor: T. De Herdt). {Deelproject betreft "Recherche-formation sur la décentralisation des services publics". Budget in 2011: 65.000,00€ (Promotor: K; Titeca)}.
- **"Green Microfinance and Payments for Environmental Services: from Market-based Panaceas towards an Integrated Approach to Sustainable and Inclusive Rural Development. Case-studies from Central America."**, VLIRUOS VLADOC beurzen (Brussel), 1 november 2011-31 oktober 2015. Budget in 2011: 7.047,00€ (Promotor: J. Bastiaensen, doctoraatstoelage F. Huybrechs).
- **"Revisiting the Agrarian Question: Family Farming and Political Arenas around Land and Natural Resources in the Context of Climate Change and Changing Global Food Chains. Evidence from Nicaragua"**, VLIRUOS/DGOS (Brussel), ICP beurs, 1 november 2011-31 oktober 2015. Budget in 2011: 2.741,00€ (Promotor: J. Bastiaensen; doctoraatstoelage: Pierre Merlet).

3.2.4.5. TG PIP betrokkenheid bij programma's overzee in 2011

Johan Bastiaensen (Nicaragua)

- Januari-december 2011, IOB Lange-Termijn Institutionele Samenwerking, Nitlapán, Managua.
- Januari-december 2011, VLIRUOS Eigen Initiatief, "Generating Knowledge and Strengthening Synergies for Rural Development. Pilot Project for an innovative Approach to social Learning in Muy Muy and Matiguás", Universidad Centroamericana, Nitlapan, Managua.

Tom De Herdt (DR Congo)

- April-december 2011, VLIRUOS, Brussel, IUS programma "Décentralisation et développement local", Université Catholique du Congo, Kinshasa.

Kick-Off Studenten-
weekend, Brugge,
16-17 oktober 2011.

4. IOB ORGANISATIE EN BESTUUR IN 2011

4.1. UITVOERING VAN HET BELEIDSPLAN 2007-2011

4.1.1. ONDERWIJS

4.1.1.1. De IOB MA-programma's

Premisse: de MA-programma's, articulatie tussen onderwijs en onderzoek.

Realisaties in 2011:

- Het in 2007 vernieuwde curriculum van de MA-programma's bleef ook in 2011 onveranderd.
- Het voortraject ten behoeve van Franstalige studenten met taalbad en inleiding tot wetenschappelijke literatuur betreffende ontwikkeling werd verdergezet: 10 studenten hebben dit traject gevolgd in 2011.
- Franstalige studenten hebben ook in 2011 hun "end-of-module papers" en hun dissertaties in het Frans geschreven.
- 5 reisbeurzen in het kader van de dissertaties werden in 2011 gefinancierd. Budget: 5.460,00€.
- De valorisatie van de eindwerken van de MA-studenten, opgestart in 2008, werd verdergezet in 2011: 2 eindwerken werden geselecteerd. Budget: 6.000,00€.
- Van de 5 geselecteerde dissertaties 2008 hebben 2 hun dissertatie herwerkt. Eén werd in 2009 als IOB Discussion Paper gepubliceerd en één in 2010. Eén werd in 2010 als working paper gepubliceerd. Van de vijf geselecteerde dissertaties 2009 werd in 2010 één als discussion paper en één als working gepubliceerd, en één als discussion paper in 2011. Van de vijf geselecteerde in 2010 hebben in 2011 nog niet tot een publicatie geleid.

4.1.1.2. Kwaliteitszorg

Premisse: de organisatie van de interne kwaliteitszorg naar aanleiding van de modulaire opbouw van de MA-programma's. Bewaking van de kwaliteit van de instroom door de selectiecommissies.

Realisaties in 2011:

- De onderwijscommissie was actief in 2011.
- De ombudspersonen per MA-programma werden aangesteld evenals de examen- en de fraudecommissie.
- De selectiecriteria werden in 2011 verder verfijnd. Opnieuw werden gemiddeld circa 25% (in 2009: 25%; in 2010: 30%) van de kandidaten aanvaard: 463 op een totaal van 1.936 aanvragen. 59 studenten werden ingeschreven of 13% van de aanvaarde kandidaten. Dit wijst op de selectiviteit en de ernst van de gehanteerde selectieprocedure.
- In 2011 werd een waterdicht selectiesysteem per dossier verder verfijnd. Intakegesprekken om dit euvel te verhelpen werden ook in 2011 niet georganiseerd omdat dit in de praktijk quasi onrealiseerbaar is, gelet op het grote aantal kandidaten uit tientallen verschillende landen.
- De gegevens over de uitstroom van het academiejaar 2010-2011 bewezen opnieuw de voldoende kwaliteit van de instroombewaking. Sinds de invoering van de nieuwe MA-programma's in 2002 lagen de slaagcijfers ook in 2011 tussen de 80 en 90%, ondanks een heterogene studentenpopulatie.

4.1.1.3. In- en uitstroom van studenten

Premisse: minimaal 30 MA-diploma's worden afgeleverd per academiejaar. Minimaal twee nieuwe studenten vatten een doctoraatsopleiding aan.

Realisaties in 2011:

- 66 MA-diploma's werden afgeleverd op het einde van het academiejaar 2010-2011. (In 2007-2008: 35; in 2008-2009: 43; in 2009-2010: 48).
- 5 studenten hebben in 2011 hun doctoraatsopleiding aangevat.

4.1.1.4. Alumni-werking

Premisse: De uitbouw van een alumni-werking.

Realisaties in 2011:

In de loop van 2011 werden de activiteiten in het kader van een alumniwerking geïntensifieerd wat leidde tot volgende resultaten:

- Het alumnitijdschrift "Exchange to Change" werd tweemaal gepubliceerd: voor-en najaar 2011.
- De elektronische verspreiding van het alumnitijdschrift werd verdergezet.
- De 2-maandelijke elektronische nieuwsbrief werd ook in 2011 rondgestuurd naar het e-mail adressenbestand in de alumnidatabank.
- De elektronische alumnidatabank aangelegd in 2010 werd verder geoptimaliseerd.
- De Task Force Alumni, die eind 2010 werd opgericht, heeft in 2011 het stappenplan betreffende alumniwerking 2011 ingevuld:
  - een interactieve website voor gegevensuitwisseling. In 2011 werden 427 unieke gebruikers geregistreerd van de vernieuwde alumni website,
  - online community werd gerealiseerd,
  - e-learning faciliteiten werden uitgebreid,
  - social network site: van 70 naar 340 "friends"; lindekingroep: 163 connecties, IOB facebook pagina werd aangemaakt; face-to-face netwerking geïmplementeerd,
  - twee alumniverenigingen werden opgestart: Ethiopië en Vietnam (pilotprojecten),
  - Meet&Greet sessions vonden plaats in vijf landen,
  - een alumniseminarie werd in april 2011 georganiseerd en online gevolgd in circa 17 landen wereldwijd.

4.1.1.5. Kortlopende opleidingsprogramma's

Premisse: de organisatie van jaarlijks minimaal drie kortlopende internationale opleidingsprogramma's.

Realisaties in 2011:

- In 2011 werden, in tegenstelling tot de voorgaande jaren, geen kortlopende opleidingsprogramma's ingericht. Met name de ITP's "Governing for Development: Evolving Opportunities and Challenges for Development Actors under the Paris Declaration" en "Political Economy of the Great Lakes: Towards Inclusive Development" werden niet aangeboden in 2011. Ook

het ITP “Antwerp Short Course on Health and Aid Policy 2010”, dat in 2010 in samenwerking met het ITG voor de 1ste maal werd georganiseerd, vond niet plaats in 2011.

- De debattencyclus “Debating Development” werd voortgezet in 2011. Hieraan namen in totaal circa 350 personen intensief deel. Circa 250 UA studenten volgden de debattencyclus of 50% meer dan in 2010. Het feit dat de debatten in het Engels werden ingericht, is debet aan de grote stijging wat het aantal deelnemers betreft.
- Aan 4 debatavonden (januari-april) voor het grote publiek namen gemiddeld 60 personen deel.

4.1.1.6. Internationale onderwijsprogramma’s

Premisse: twee soorten internationale onderwijsprogramma’s worden onderscheiden:

1. **MA-opleidingen in Europa, deels in Antwerpen, in samenwerking met Europese partners.**
2. **MA-opleidingen overzee in samenwerking met één of meer partners in het Zuiden.**

Realisaties in 2011:

- Ook in 2011 werd wegens logistieke problemen geen uitwisseling gerealiseerd tussen de MA-studenten van het IOB en het Institute of Social Studies in Den Haag (Nederland).
- In het kader van het VLIRUOS EI “Generating Knowledge and Strengthening Synergies for Rural Development” werd in samenwerking met Nitlapan aan de Universidad Centroamericana in 2011 een nieuwe versie van het Diplomado Profesional “Territorio, actores y estrategias de desarrollo” opgestart in Rio Blanco.
- In Nicaragua werd in 2011 opnieuw samengewerkt met de Universidad Centroamericana bij de inrichting van het MA-programma “Maestria de desarrollo territorial”.
- De “Maîtrise en économie et développement” van de Université Catholique du Congo werd in 2011 verder ondersteund en de bijdrage van IOB-docenten gerealiseerd met financiële steun van de Universitaire Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking (USOS vzw).

4.1.1.7. Doctoraat

Premisse: internationaal ijking IOB Doctoraat in Ontwikkelingsstudies. Het IOB onderscheidt 3 soorten doctoraten:

1. **Het gezamenlijk doctoraat met de faculteiten TEW en PSW van de Universiteit Antwerpen, waarbij het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van een TG en onder leiding van een (co) promotor van het IOB.**
2. **Het extern door een AAP-lid uitgevoerde doctoraat aan een andere Belgische of buitenlandse universiteit, waarbij het onderzoek plaatsvindt in het kader van een TG en onder medebegeleiding van een co-promotor van het IOB.**
3. **Het eigen IOB doctoraat in Ontwikkelingsstudies.**

Realisaties in 2011:

- Het multidisciplinair IOB-doctoraat in ontwikkelingsstudies dat in 2009 officieel werd opgestart, werd verder uitgebouwd. Net zoals de rest van de Universiteit Antwerpen stimuleert het IOB actief internationale academische samenwerking in de vorm van gezamenlijke doctoraten met andere Vlaamse, Belgische of internationale academische instellingen. Deze vorm van gezamenlijke doctoraten vervangt in de toekomst de doctoraten van IOB-medewerkers aan Belgische of buitenlandse instellingen..

- De TG fungeerden ook in 2011 als filter inzake de organisatie van het doctoraatsonderzoek. Het doctoraatsonderzoek moet aansluiten bij de onderzoeksagenda's van de TG. Informatie met betrekking tot het doctoraat en de samenhang met het onderzoek van de TG werd beschikbaar gemaakt op de IOB website.
- Het gezamenlijk doctoraat met de zusterfaculteiten TEW en PSW van de Universiteit Antwerpen werd in 2011 verdergezet.
- 4 doctoraten werden succesvol verdedigd in 2011.
- 5 nieuwe studenten hebben hun doctoraatsopleiding aangevat.
- De doctoraatscommissie beoordeelde in november 2011 de voortgangsrapporten van 24 IOB-doctoraatsstudenten gunstig.

4.1.2. ONDERZOEK

Premisse: continuering van het onderzoeksbeleid op basis van de TG structuur.

Realisaties in 2011:

- De voorbereidingen met betrekking tot de onderzoeksaudit werden in de loop van het eerste semester van 2011 geïntensifieerd.
- De onderzoeksaudit vond plaats in juni 2011.
- 6 onderzoeksvoorstellen in het kader van het IOB-onderzoeksfonds werden in 2011 gefinancierd en uitgevoerd voor een bedrag van 24.376,00€.
- 5 extern gerefereerde IOB "Discussion Papers" werden gepubliceerd. Kopieën zijn te downloaden via de IOB-website; gedrukte exemplaren werden ook in 2011 verstuurd naar ontwikkelingsinstituten en universiteitsbibliotheken.
- 11 IOB "Working Papers" werden gepubliceerd die enkel kunnen gedownload worden van de IOB-website; 9 werkdocumenten van IOB-stafleden werden gepubliceerd door andere instituten.
- "L'Afrique des grands lacs: annuaire 2010-2011" werd gepubliceerd.
- 28 artikels verschenen in peergerefereerde internationale tijdschriften.
- 8 boeken werden gepubliceerd.
- 40 hoofdstukken in boeken werden gepubliceerd.
- 5 rapporten werden opgesteld in het kader van consultancyopdrachten.
- 5 IOB Policy briefs met betrekking tot "The Aid Architecture Debate: Beyond Busan" (VLI-RUOS O*Platform) werden gepubliceerd
- 10 artikelen verschenen in kranten en 2 artikelen werden op websites gepubliceerd.
- In 2011 ondersteunde het IOB de publicatie van 9 hoofdstukken in de "L'Afrique des grands lacs: annuaire 2010-2011".
- In 2011 was het IOB lid van de European Association of Development and Training Institutes (EADI), het GEF van de Wereldbank en het European Microfinance Platform.
- In 2011 hebben IOB stafleden deelgenomen aan internationale conferenties en actieve bijdragen geleverd, onder meer als voorzitter sessies, panelleden, presentators papers, discussanten, enz.

Evolutie congresdeelname IOB stafleden en financiering 2006-2011

Jaar	Congres België	Congres Internationaal	Totaal	IOB financiering	Externe financiering
2006	12	38	50	12	38
2007	13	29	42	13	29
2008	13	30	43	18	25
2009	16	55	71	23	48
2010	11	40	51	12	39
2011	0	34	34	20	14
Totaal	65	226	291	98	193

- In 2011 werd de IOB onderzoeksaudit georganiseerd. Hieronder worden de vaststellingen en aanbevelingen van de onderzoeksraad van de Universiteit vermeld.

IOB onderzoeksaudit 2011

Disciplinegewijze kwaliteitszorg onderzoek: evaluatierapport IOB

Evaluatierapport, partim B, algemene vaststellingen en aanbevelingen

In deel B van het evaluatierapport beschrijft het vakgenotenpanel haar observaties, dewelke uitmonden in een aantal aanbevelingen.

De aanbevelingen aan het IOB zijn:

- Proberen betrokken te geraken bij de universitaire groeipool 'Globalisation and Multi-Level Governance'. Dit zou interessante netwerk mogelijkheden openen en zou kunnen bijdragen tot het aantrekken van meer (interne) financiering;
- Optimaal gebruik maken van het recent opgestarte doctoraatsprogramma binnen het IOB en doctoraatsstudenten stimuleren om te verdedigen aan het IOB zelf in plaats van aan andere faculteiten of universiteiten. Dit zou ten goede komen aan zowel het IOB als de universiteit;
- Het organiseren van een algemeen colloquium voor doctoraatsstudenten, postdocs en professoren zodat de samenwerking tussen de verschillende onderzoeksgroepen kan verbeterd worden.

De aanbevelingen aan de onderzoeksgroepen zijn:

- Een grondige reorganisatie van de onderzoeksgroepen om de huidige versnippering van onderzoek tegen te gaan en om de onderzoeksdynamiek te stimuleren. Het vakgenotenpanel is ervan overtuigd dat deze reorganisatie absoluut noodzakelijk is voor de bevordering van de kwaliteit en de relevantie van het IOB als onderzoeksinstituut;
- Het zoeken naar mogelijkheden om samen te werken met andere onderzoeksgroepen en met de faculteiten TEW en PSW. Dit zou kunnen resulteren in innovatieve onderzoekslijnen;
- Het zoeken naar meer (interne en externe competitieve) financiering naast de federale en Vlaamse overheidsmiddelen (en in het bijzonder de dotatie van de overheid voor het IOB als geheel en het 'Research Platform on Aid Effectiveness' voor de themagroep Aid Policy). Dit zou financiële middelen garanderen indien de overheid zou beslissen om haar overeenkomsten met het IOB te verminderen of zelfs in te trekken. Dit zou ook meer tijd vrijmaken voor fundamenteel onderzoek zodat er een toename zou kunnen zijn van academische output;
- Sommige groepen dienen zich te concentreren op het vergroten van hun academische output (peer reviewed publicaties en doctoraten) en het publiceren in toptijdschriften. Als zodanig zouden ze beter zichtbaar worden op het internationale niveau en zouden ze in staat zijn om meer competitieve financiering aan te trekken;
- Sommige groepen dienen een betere balans te vinden tussen beleidsadviserend werk en fundamenteel onderzoek.

Evaluatierapport, partim C, observaties per onderzoeksgroep

- In deel C van het evaluatierapport beschrijft het vakgenotenpanel haar observaties betreffende elk van de bij deze onderzoeksevaluatie betrokken onderzoeksgroep. Tevens heeft het vakgenotenpanel elke groep gescoord op vier criteria (wetenschappelijke kwaliteit, productiviteit, relevantie en toekomstperspectief). Alle scores bevinden zich tussen 2 (voldoende) en 4 (zeer goed):
- Eén groep behaalde drie keer vier (zeer goed) op de criteria en éénmaal drie (goed). Dit wil zeggen dat deze groep op één criterium na wordt beschouwd als internationaal competitief en leidinggevend op het nationale niveau;
- Eén groep scoorde éénmaal vier (zeer goed), twee keer 3 (goed) en één keer 2 (voldoende) over de vier criteria;
- Eén groep behaalde over de vier aspecten drie keer drie (goed) en één keer twee (voldoende);
- Eén groep bewam drie keer 2 (voldoende) en één keer drie (goed).

Het panel besloot om ook het IOB in zijn geheel te scoren en kende drie keer 3 (goed) toe en één keer 2 (voldoende).

Lijst van verbeterpunten

Hoge prioriteit:

- Doctoraatstudenten die een IOB-promotor hebben niet langer laten verdedigen aan andere universiteiten behalve wanneer het om een dubbeldoctoraat gaat (Actor: IOB) – termijn: noodzakelijk met onmiddellijke ingang;
- Een grondige reorganisatie van de onderzoeksgroepen zodat de kwaliteit en de relevantie van het onderzoek verbeterd kunnen worden (Actor: IOB in overeenstemming met de onderzoeksgroepen) – termijn: 6 maanden;
- Het verwerven van meer interne en externe competitieve financiering (Actor: onderzoeksgroepen) – termijn: een substantiële verhoging moet merkbaar zijn binnen 3 jaar;
- Sommige groepen dienen zich meer te focussen op een toename van de academische output (peer reviewed publicaties en doctoraten) en op het publiceren in toptijdschriften zodat ze internationaal meer zichtbaar worden (Actor: onderzoeksgroepen) – termijn: een substantiële verhoging moet merkbaar zijn binnen drie jaar. Zo dient elk ZAP-lid en postdoc minstens één CERES A of B publicatie per jaar te schrijven.

Minder hoge prioriteit:

- Het organiseren van een algemeen colloquium voor doctorandi en postdocs (Actor: IOB) – termijn: 6 maanden;
- Aansluiting zoeken bij en initiatief nemen in het kader van de universitaire groeipool 'Globalisation and Multi-Level Governance' (Actor: IOB en de respectieve onderzoeksgroepen) – termijn: 1 jaar;
- Het zoeken naar mogelijkheden om samen te kunnen werken met andere onderzoeksgroepen binnen het IOB en met de faculteiten TEW en PSW zodat vernieuwende onderzoeklijnen kunnen worden opgestart (Actor: onderzoeksgroepen) – termijn: 1 jaar;
- Sommige groepen dienen een betere evenwicht te zoeken tussen beleidsadviserend werk en fundamenteel onderzoek (Actor: onderzoeksgroepen) – termijn: er dient een verbetering merkbaar te zijn binnen 3 jaar

4.1.3. DIENSTVERLENING EN CONSULTANCY

Premisse: activiteiten van dienstverlening en consultancy die passen binnen de agenda's van de vier TG, die het onderwijs en het onderzoek van elke TG versterken en de TG financieel ondersteunen via de opbrengsten.

Realisaties in 2011:

- 19 extern gefinancierde onderzoeksopdrachten van beleidsondersteuning vonden plaats in 2011. Opdrachtgevers: Universiteit Antwerpen, FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Directoraat- Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS) en Vlaamse Interuniversitaire Raad Ontwikkelingssamenwerking (VLIRUOS), Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO), ACE Europe, Europese Unie DEVCO, NUFFIC en Universiteit Tilburg (Nederland), UNESCO Parijs (Frankrijk), Alert International Londen (Verenigd Koninkrijk).
- Totaal budget extern gefinancierd onderzoek bedroeg in 1.421.774,00€. Per TG bedraagt de externe financiering: TG AP 180.904,00€; TG IG 69.089,00€; TG PEGL 707.243,00€; TG PIP 423.810,00€; andere (transversale projecten) 40.728,00€. In een aantal gevallen betreft het fondsen die bestemd zijn voor partnerinstellingen in het Zuiden waarbij het IOB alleen recht heeft op administratiekosten.

Evolutie IOB dienstverlening en consultancy 2006-2011

Jaar	Aantal opdrachten	Budget IOB (€)	Budget partner (€)	Budget totaal (€)
2006	19	590.960	60.607	651.567
2007	26	653.841	89.607	743.448
2008	21	646.403	144.049	790.452
2009	33	507.163	413.135	920.298
2010	33	647.393	557.699	1.205.092
2011	19	448.338	973.436	1.421.774

Premises: de internationale samenwerking via een twee sporenbeleid:

1. **Eigen financiering via de kredietlijn IOB-Lange Termijn Institutionele Samenwerkingen (LTIS) met de Universidad Centroamericana (UCA Managua, Nicaragua), de Faculté d'économie et de développement van de Université Catholique du Congo in Kinshasa (DR Congo) en de universiteiten van Ngozi (Burundi) en Bukavu (DR Congo).**
2. **Externe financiering van de internationale samenwerking met de Universidad de Cuenca (Ecuador), de Universidad Centroamericana (Nicaragua), de Faculty of Development Studies (FDS) van de Mbarara University of Science and Technology (Oeganda), de Université Catholique du Congo, de Université de Bukavu (DR Congo) en de Université du Burundi (Burundi).**

Realisaties in 2011:

Congo

- De "Maîtrise en économie et développement" werd opnieuw in 2011 georganiseerd in samenwerking met de Universités Catholiques du Congo in Kinshasa. De cursus "Analyse socio-économique des pays en développement" (3 ECTS) werd gedoceerd.
- 2011 was het eerste jaar van de samenwerking met de Université Catholique du Congo, die in 2010 in een stroomversnelling kwam via een financiering via een VLIRUOS IUS programma met een looptijd van 10 jaar (2012-2021). Het werkingsbudget 2011 bedroeg 310.000,00€.
- Het VLIRUOS Eigen Initiatief "Ontwikkeling van academische capaciteit inzake menselijke ontwikkeling" werd in 2011 in Kinshasa verdergezet. Stafleden van FCK verbleven gedurende een korte periode op het IOB. Twee stafleden van het UCC hebben in 2011 het doctoraat in Toegepaste Economische Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen behaald. De 3 doctoraatsonderzoeken werden ook in 2011 verder gefaciliteerd. In 2011 werden volgende onderzoeksprojecten voortgezet: "Politieke economie en menselijke ontwikkeling" en "Armoede en ongelijkheid in de DR Congo", respectievelijk met financiering van de Universitaire Stichting voor Ontwikkelingssamenwerking (USOS vzw) en IOB.
- De samenwerking met de Université Catholique de Bukavu werd verdergezet, versterkt via een financiering vanuit de VLIRUOS kredietlijn "Projecten DR Congo" (looptijd: 1 augustus 2009-31 juli 2012). Het project "Recherches et formation en développement post-conflits et gouvernance locale/régionale" bevat een opleidings- en een onderzoekscomponent. Twee assistenten verbonden aan de UCB startten in het IOB MA-programma Governance and Development en twee professoren volgden een korte opleiding in hetzelfde programma. Qua onderzoeksoutput verschenen er enkele artikels in L'Afrique des Grands Lacs, Annuaire 2010-2011. De cursus "Economic and Institutional Development" (3 ECTS) werd in december 2011 gedoceerd.

Burundi

- 2011 was het eerste jaar van de samenwerking met de Université du Burundi, die in 2010 in een stroomversnelling kwam via een financiering via een VLIRUOS IUS programma met een looptijd van 10 jaar (2012-2021). Het werkingsbudget 2011 bedroeg 360.000,00€.

Oeganda

- Samenwerking met het Instituut voor Ontwikkelingsvraagstukken (IVO), Universiteit van Tilburg (Nederland) in het kader van de samenwerking met de Mbarara University of Science and Technology betreffende masterprogramma's en studentenuitwisseling werd verdergezet in 2011.

Nicaragua

- In samenwerking met Nitlapan werd in 2011 aan de Universidad Centroamericana een Diplomado Professional ‘Territorio, Actores y Estrategias de Desarrollo’ ingericht en onderzoek verricht in het kader van het VLIR EI project ‘Generating Knowledge and Synergy for Inclusive Rural Development: a Pilot-project in Muy Muy – Matiguás, Nicaragua’ (co-promotor: M. Craps, Hogeschool-Universiteit Brussel).

Ecuador

- In 2011 werd de samenwerking met de Universidad de Cuenca (Ecuador) verder gezet in het kader van een VLIRUOS IUS programma en werden stafleden uitgewisseld en een tweede workshop ingericht over het thema “Migration in Ecuador: Understanding the Links between Migration and Local Development”.

4.1.5. PERSONEELSBELEID

Realisaties in 2011 (aantal maanden vermeld tussen haakjes verwijzen naar periode in 2011):

- S. Dewachter werd in 2011 verder aangesteld als ATP medewerker (80%) in het kader van de alumniwerking.
- M. Baetens (CIKO medewerker) werd in 2011 voor de duur van haar opvoedingsverlof vervangen voor S. Dewachter.
- K. De Smet werd aangesteld als voltijds ATP medewerker ter vervanging van J. Dhondt (6 maanden) en voor updating IOB website en onderzoek naar alternatieve huisvesting voor MA-studenten (3 maanden).
- Twee vrij doctor-assistenten werden in 2011 aangesteld voor een periode van 2 jaar. E. Palmans bij de TG PEGL en G. Van Hecken bij de TG PIP.
- De aanstelling van M. Prowse als voltijds academische medewerker bij de TG IG werd verlengd.
- A. Gagiano (80%) werd als BAP-medewerker in 2011 aangesteld voor onderzoeksondersteuning van de TG AP in het kader van het VLIRUOS O*Platform.
- Drie BAP medewerkers werden, via eigen IOB financiering, aangesteld voor ondersteuning met betrekking tot advisering ontsluiting van het archief grijze literatuur van TG PEGL, copywriting Exchange to Change en Annuaire des Grands Lacs, respectievelijk : F. Martens (2 maanden 50%) E. Vergaelen (2 maanden 100%), P. Van Everbroeck (3 maanden 100%).
- K. Claessens werd aangesteld op 17 januari 2011 als voltijds mandaatassistent bij de TG PEGL.
- G. Benedictis onderbrak vanaf juli 2011 haar aanstelling als mandaatassistent bij de TG IG om persoonlijke redenen.
- A. Rivas werd aangesteld als voltijds BAP medewerker ter vervanging van G. Benedictis bij de TG IG (6 maanden).
- S. Vandeginste werd aangesteld als deeltijds docent (20%) “Governance and Development” met ingang van 8 februari 2011.
- R. Lukach werd aangesteld als deeltijds academische medewerker (doctor-assistent, 20%) voor onderwijssteuning voor de Modules Research Methods II “Time Series Data”, “Cross Section and Panel Data” en “Working with Data”.
- O. Mirembe werd aangesteld als voltijds academisch medewerker (doctor-assistent) voor onderzoeksondersteuning van de TG PEGL.
- M. Verpoorten werd aangesteld als voltijds docent (ZAP) bij de TG PEGL.
- G. Benedictis nam per 31 december 2011 ontslag als voltijds mandaatassistent bij de TG IG.

Administratieve staf

- Wat het administratief en technisch personeel (ATP) betreft zijn er in 2011 geen veranderingen te melden. Er zijn in totaal 7,9 FTE ATP (in 2010: 8,3 FTE) voor de ondersteuning van het onderwijs, de activiteiten van de TG en de ondersteuning van het beleid. Binnen dit contingent financiert het IOB onder meer één bibliothecaris (sedert 2009) die de boeken- en tijdschriftencollectie van het IOB opvolgt binnen de bibliotheek van de Universiteit Antwerpen op de stadscampus en de IOB MA-studenten en IOB-staf bijstaat. Een halftijdse medewerker kwaliteitszorg onderwijs (CIKO) werd gefinancierd door de Universiteit Antwerpen. Een medewerker werd aangesteld ter ondersteuning van de alumniwerking.

AAP en BAP medewerkers

- Per eind 2011 beschikte het IOB over 9 FTE-mandaatassistenten.
- Het IOB had eind 2011 ook 11 FTE BAP-medewerkers in dienst waarvan 5,8 FTE gefinancierd werden via externe onderzoekscontracten. 4,2 FTE zijn in dienst als academisch medewerker via IOB werkingsmiddelen en 1 FTE als FWO postdoc medewerker.

Zelfstandig academische personeel

- Het personeelskader van het IOB voorziet 12 ZAP, waarvan eind 2010 9 FTE is ingevuld. De pogingen om ook in 2011 de 3 overblijvende FTE ZAP in te vullen, bleek echter moeilijk vooral wat de internationalisering van de staf betreft. Na intern overleg werd beslist om goede externe kandidaten aan te trekken via kortere kennismakingen met het IOB via gastcolleges en/of via opdrachten van korte duur als postdoctoraal medewerker. Wat de eerste categorie betreft, slaagt het IOB erin om op zeer hoog internationaal niveau te rekruteren voor korte onderwijsopdrachten. Wat de tweede categorie betreft, waren eind 2011 vier tijdelijke voltijdse academisch medewerkers op het IOB werkzaam, waarvan één via externe financiering (zie supra).

Evolutie IOB personeel 2006-2011 (31 december 2011)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ZAP	11,5	11,3	9,2	9	9	9
AAP mandaat	6	9	11	11	9	9
BAP	9	11	11,5	10,7	11,2	11
ATP	6	6	5,5	8,5	7,9	7,9

4.1.6. BUDGETTAIR BELEID

Realisaties in 2011:

- De basistoelage van de Vlaamse overheid werd ontvangen: circa 2 miljoen euro.
- De bijdrage van de Universiteit Antwerpen werd ontvangen: 265.000,00€.
- Diverse inkomsten: 266.022,00€.
- Externe financiering werd verworven via consultancy en dienstverleningsactiviteiten: afgerond 1,4 miljoen euro. (Voor details: zie supra).
- Financiële middelen vanuit de IOB reserves werden ook in 2011 aan de TG toegekend. De voorgestelde bestedingen, begroot op 225.000,00€, werden gerealiseerd voor een bedrag van 23.808,00€. IOB-reserve: de historische reserve IOB bedroeg 1.976.412,00€ bij het begin

van het boekjaar 2011. Als gevolg van het gerealiseerde overschot op de begroting van 196.520,00€ verhoogde de reserve van IOB tot 2.172.932,00€ einde boekjaar 2011. Het IOB beleid ter zake betreft de afbouw van een substantieel deel van de reserve in de loop van de periode 2007-2011 via: (i) versterking van de werking van de TG gedurende de periode van het tweede Beleidsplan. Het IOB legt geen uniforme besteding van deze middelen op. Wel wordt aan elke TG gevraagd om een beleids- en financieel plan ter goedkeuring voor te leggen dat past binnen het Beleidsplan en elke TG moet aantonen dat deze middelen ook structurele aspecten beogen zoals onder meer het verwerven van externe financiële middelen; en, (ii) adequate huisvesting van de MA-studenten.

- Financiële ondersteuning met betrekking tot de huisvesting van de MA-studenten werden toegekend, onder meer tegemoetkoming in huisvestingskosten en maaltijden in UA restaurant.
- De pauze ingelast in 2009 wat betreft de onderhandelingen met de vzw 'Internationaal Huis voor Studenten' betreffende de acute huisvestingsproblemen werd in 2011 gehandhaafd. Tijdens de periode juli-september 2011 werd K. de Smet aangesteld als medewerker om alternatieve huisvestingsmogelijkheden te onderzoeken.

4.1.7. MANAGEMENT EN KWALITEITSZORG

Realisaties in 2011:

- De nieuwe Beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Minister van Onderwijs en de Universiteit Antwerpen werd in 2011 goedgekeurd zowel door de Minister als door de Raad van Bestuur van de Universiteit Antwerpen.
- Het Beleidsplan 2012-2016, in uitvoering van de goedgekeurde Beheersovereenkomst, werd opgesteld en ingediend bij de Universiteit Antwerpen en de Vlaamse Minister van Onderwijs.
- De IOB onderzoeksaudit door het Departement Onderzoek van de Universiteit Antwerpen werd in juni 2011 uitgevoerd.
- De evaluaties van mandaatassistenten bij een eerste of tweede verlenging respectievelijk na 2 jaar en 4 jaar werden uitgevoerd.
- Alle personeelsgeledingen zijn vertegenwoordigd in de Raad en de commissies van het IOB.
- De studentenevaluaties met betrekking tot het academiejaar 2010-2011 werden gerealiseerd.
- In het kader van de IOB onderzoeksaudit en het Beleidsplan 2012-2016 werd eind 2011 de bespreking met betrekking tot mogelijke aanpassingen van het IOB Organiek Reglement opgestart.

De voorzitter, bijgestaan door de ondervoorzitter en de academische secretaris, staan in voor het algemeen beheer van het IOB. Voor elke TG is een convenor aangeduid. Drie commissies staan in voor onderwijs, doctoraat en onderzoek, (inclusief toegepast beleidsondersteunend onderzoek). De Raad van het IOB blijft het uiteindelijke beslissingsorgaan.

De administratieve organisatie in 4 secretariaten - beleidssecretariaat, studenten- en sociaal secretariaat, patrimoniumsecretariaat, secretariaat TG - garandeerde ook in 2011 een flexibele inzet van administratief en technisch personeel (ATP).

Het IOB vindt de externe kwaliteitscontroles waaraan het geregeld wordt onderworpen bijzonder nuttig, en heeft altijd sterk rekening gehouden met de aanbevelingen. Het personeel wordt geëvalueerd op de geijkte voorziene wijze. Na elke module wordt een studentenevaluatie georganiseerd over de gedurende de voorbije periode gedoodeerde opleidingsonderdelen.

Afscheidsviering van
G. Benedictis,
december 2011.

4.2. FINANCIËN 2011

De bijgevoegde tabel 4.1 geeft een beknopt overzicht van de begroting 2011, en de uitvoering ervan, in vergelijking met de begroting en uitvoering voor het jaar 2010. Voor 2011 werden de inkomsten begroot op 2.500.250 euro, de uitgaven op 2.786.024 euro (waarvan 1.973.274 euro op personeel en 812.750 euro op werking), wat zou leiden tot een begroot tekort van 285.774 euro. Zoals vorige jaren was het begroot tekort grotendeels een weerspiegeling van de in het IOB beleidsplan 2007-2011 aangekondigde beleidsprioriteit om een deel van de historisch opgebouwde reserves af te bouwen via niet-recurrente uitgaven voor de opstart van nieuwe onderzoeks-, onderwijs- en consulting activiteiten (NOOCI), mede op initiatief van de themagroepen (waarvoor ook in 2011 een bedrag van 225.000 euro werd begroot).

Tabel 4.1 Begrotingsuitvoering 2011 (in vergelijking met 2010; bedragen in euro)

	2010		2011		%
	Begroot	Uitgevoerd	Begroot	Uitgevoerd	
Inkomsten					
Basissubsidie Vlaamse overheid	2.075.000	2.075.000	2.107.000	2.119.000	101%
Opbrengst uit beleggingen	10.000	4.369	0	1.237	
Dotatie UA	265.000	265.000	265.000	265.000	100%
Totaal diverse inkomsten	127.000	267.027	128.250	264.785	206%
<i>waarvan: Niet doorgestorte BV</i>	40.000	135.658	40.000	126.783	317%
<i>vergoeding IOBBTP*</i>	57.000	94.307	57.000	121.532	213%
Totale inkomsten	2.477.000	2.611.396	2.500.250	2.650.022	106%
Uitgaven					
Personeelskosten	2.047.000	2.030.195	1.973.274	1.904.566	97%
ZAP	942.000	888.335	878.413	808.428	92%
AAP/BAP	741.000	786.376	725.661	719.540	99%
ATP	364.000	355.484	369.200	376.598	102%
Werkingskosten	802.750	670.545	812.750	548.936	68%
<i>waarvan: NOOCI* huursubsidie</i>	225.000	123.309	225.000	23.008	10%
Overhead aan UA	90.000	90.000	90.000	90.000	100%
Totale uitgaven	2.849.750	2.700.740	2.786.024	2.453.502	88%
Netto-begrotingsresultaat	-372.750	-89.344	-285.774	196.520	

Noot: * IOBBTP = VIIR beurzentoekenningsprogramma (BTP) voor IOB studenten
NOOCI = uitgaven opstart nieuwe initiatieven (afbouw reserves volgens beleidsplan).

Zoals blijkt uit tabel 4.1 liggen de gerealiseerde inkomsten voor het jaar 2011 ongeveer 150.000 euro hoger dan begroot, en bedragen 2.650.022 euro (een bestedingscoëfficiënt van 106%). Dit substantieel, positief, verschil tussen begroting en realisatie is in beperkte mate het gevolg van afwijkingen met betrekking tot de twee traditionele inkomstenbronnen van IOB, met name de basissubsidie van de Vlaamse overheid, en de bijkomende UA dotatie. De gerealiseerde basisfinanciering van de Vlaamse overheid is licht hoger dan begroot (2.119.000 euro, een meeropbrengst van 12.000 euro); de UA-dotatie bedraagt daarbij 265.000 euro, eveneens zoals begroot en identiek aan de dotatie van vorig jaar.

Deze hogere inkomsten voor 2011 zijn vooral het gevolg van de fors hogere realisaties op de diverse inkomsten: deze liggen immers 135.000 euro hoger dan begroot. Binnen deze algemene post diverse inkomsten gaat het voornamelijk over twee specifieke inkomsten. Ten eerste bedroeg de gerealiseerde niet-doorgestorte bedrijfsvoorheffing ongeveer 127.000, terwijl op suggestie van de personeelsdiensten van de Universiteit Antwerpen maar een bedrag van 40.000 euro werd begroot¹. Dit bedrag ligt trouwens in lijn van de gerealiseerde inkomsten op deze begrotingspost in 2010 (vorig jaar bedroeg deze namelijk 135.000 euro). Daarnaast was ook de gerealiseerde vergoeding voor administratiekosten van het beurzenprogramma (IOBBTP) hoger dan voorzien (ongeveer 121.000 euro in plaats van de begrote 57.000 euro); ook deze evolutie is in lijn met de realisaties op deze begrotingspost voor 2012.

Tenslotte was ook de gerealiseerde opbrengst uit beleggingen van de historisch opgebouwde reserves iets hoger dan begroot (1.237 euro in plaats van 0).

De totale gerealiseerde uitgaven in 2011 bedroegen 2.453.502 euro (een bestedingscoëfficiënt van 88%), een substantiële daling van ongeveer 250.000 euro ten overstaan van 2010, en ook ongeveer 330.000 euro minder dan begroot. De reguliere personeelskosten bedroegen daarbij 1.904.566 euro (97% van de begrote middelen) en de werkingskosten 548.936 euro (hetzij 68% van de begrote enveloppe). In totaal leidt dit tot een gerealiseerd overschot van 196.520 euro (in vergelijking met een begroot tekort van 285.774 euro); dit verhoogt de historisch opgebouwde reserves van het IOB. De volgende paragrafen bieden wat concrete toelichting bij de verschillende gerealiseerde uitgavenposten, en een vergelijking met de realisaties in 2010.

De gerealiseerde uitgaven op personeel waren ook dit begrotingsjaar lichtjes lager dan begroot, vooral in de categorie ZAP (een bestedingscoëfficiënt van 97%). Met betrekking tot het ZAP is dit vrijwel uitsluitend het gevolg van het feit dat een geplande en begrote ZAP-aanstelling ter vervanging van een collega op emeritaat slechts ingang vond naar het einde van het begrotingsjaar toe en dus slechts beperkte impact had op de bestedingen. Verder lagen de gerealiseerde kosten voor de andere personeelscategorieën (zowel AAP, BAP als ATP zeer sterk in lijn met de begrote cijfers).

Ook de evolutie van de gerealiseerde werkingskosten ligt in de lijn van de resultaten van het boekjaar 2010; net als in 2010 lagen de gerealiseerde uitgaven voor werking lager dan de begroting, in 2011 zelfs substantieel lager. Nog meer dan in 2010 wordt deze afwijking in eerste instantie veroorzaakt door de begrotingspost nieuwe initiatieven (afbouw van reserves, NOOIC).

Zoals reeds vermeld in de inleidende paragraaf voorzag de begroting een voorziening voor niet-recurrente uitgaven voor de opstart van nieuwe initiatieven, ter afbouw van een deel van de reserves (begrotingspost NOOCI). In de loop van 2009 werd beslist om de reserves ook aan te wenden voor een bijkomend doel, met name voor het ondersteunen van tijdelijke oplossingen voor problemen die onze studenten hebben bij het vinden van betaalbare huisvesting, dit in afwachting van een meer structurele oplossing van dit probleem, waarvoor een substantieel deel van de reserves van het IOB zal worden ingezet. Er werd daarvoor een nieuwe post, IOHUUR, gecreëerd en er werd beslist om het totale jaarlijks begrote bedrag ter afbouw van de reserves, met name 225.000 euro, ook deels hiervoor te gebruiken. Op een totaal voorzien bedrag van 225.000 euro werd in het begrotingsjaar 2011 voor deze twee specifieke activiteiten samen maar 23.008 euro daadwerkelijk uitgegeven, tegenover 123.309 euro in 2010 (een bestedingscoëfficiënt van 10%, en veel lager dan in 2010). Zoals reeds aangegeven in vorige jaarverslagen, blijft het moeilijk hierop uitgaven te boeken. Dit is niet alleen omwille van de beperkingen die door de

UA worden opgelegd aan de aanwending van deze middelen; het intern beleid hanteert strenge regels hieromtrent: het moet immers gaan om strikt niet-recurrente uitgaven, voor de financiering van nieuwe initiatieven, in het kader van een beleidsplan opgesteld door de individuele themagroepen. Ook de financiering van aanstellingen, en dus de aanwending voor personeelskosten, is daarbij aan strikte regels gebonden. In het nieuwe beleidsplan IOB voor de periode 2012-2016 wordt deze algemene beleidsoptie voor afbouw van reserves dan ook herzien.

Daarnaast betaalt het IOB zoals elk jaar aan de Universiteit Antwerpen een jaarlijkse overhead kost. Deze bleef in 2011 onveranderd op 90.000 euro. Het resterende verschil tussen de begrote en gerealiseerde werkingskosten wordt verklaard door het traditionele IOB beleid van voorzichtig beheer van een aantal andere componenten van de werkingskosten.

Wanneer we alle begrotingsinkomsten en -uitgaven samen nemen, resulteert dit in een gerealiseerd overschot voor 2011 van 196.520 euro, dit in vergelijking met een tekort van 89.344 euro in 2010. Ten gevolge van enerzijds de hoger dan begrote inkomsten en anderzijds het niet volledig realiseren van de geplande uitgaven NOOIC is het gerealiseerde saldo substantieel verschillend van het begrote saldo. Als dusdanig is de financiële situatie van IOB, los van het gebruik van de historische reserves, op de lange termijn gezond en duurzaam.

Het gerealiseerde overschot verhoogt ook de historisch opgebouwde reserves van het IOB. Deze bedroegen 1.976.412 euro bij het begin van het boekjaar 2011. Als gevolg van het gerealiseerde overschot op de begroting van 196.520 euro verhogen deze reserves van IOB tot 2.172.932 euro einde boekjaar 2011.

5. IOB OPDRACHTVERKLARING

1 Het IOB-UA heeft als multidisciplinair Instituut een drievoudige opdracht van academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke dienstverlening op het gebied van de economische, politieke en sociale aspecten van ontwikkelingsbeleid en -beheer. Ontstaan door de bundeling van de bestaande krachten in de Universiteit Antwerpen, wenst het IOB-UA uit te groeien tot een internationaal erkend centrum van excellentie. Het streeft samenwerking na met andere Vlaamse, Belgische en buitenlandse universiteiten en hogescholen, en het hanteert de beste Europese instituten inzake ontwikkelingsstudies als referentie.

2 Bij de keuze van activiteiten en inzet van middelen geeft het IOB-UA de voorkeur aan de armste ontwikkelingslanden en, in andere landen, aan de armste en meest benadeelde groepen en streken. Het IOB-UA verdedigt een open en multiculturele samenleving, en ijvert voor een meer rechtvaardige en duurzame ontwikkeling in de wereld. Kritische zin en intellectuele onafhankelijkheid staan centraal in de benadering van het IOB-UA.

3 In een geest van respectvolle en interculturele internationale samenwerking streeft het IOB-UA naar wederzijdse capaciteitsopbouw d.m.v. gezamenlijke onderwijs-, onderzoeks- en dienstverleningsactiviteiten met academische en andere partners in het Zuiden.

4 Het IOB-UA wil ook in eigen land en gemeenschap een plaats zijn voor informatie-uitwisseling en kritische reflectie rond Noord-Zuidrelaties. Het richt zich daarbij tot de overheden, de niet-gouvernementele organisaties, het bedrijfsleven, de civiele maatschappij en het bredere publiek.

5 In zijn verhoudingen met de eigen medewerkers, de partners en de gemeenschap past het IOB-UA de principes toe van gelijkwaardigheid, transparantie en open en eerlijke communicatie. Het bevordert een gezinsvriendelijk klimaat. Bij aanwerving en promotie van medewerkers voert het IOB-UA een gelijke kansenbeleid.

6 Het IOB-UA wenst toegevoegde waarde te creëren voor de lokale, nationale en internationale ontwikkelingsgemeenschap. Projecten en acties van het Instituut zullen daarom worden beoordeeld op hun wetenschappelijke, sociale en ontwikkelingsrelevantie.

